

naša komuna

GLASILO OBČINSKEGA ODBORA
SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA VIČ-RUDNIK

LETO II. LJUBLJANA, DECEMBER 1962 ST. 12

Srečno 1963

NAŠA PRIZADEVANJA V MINULEM LETU

Razveseljive ugotovitve

Značilnost leta 1962 je v intenzivnejšem ugotavljanju trdnih ekonomskih osnov v gospodarjenju. Tako v republiki, tako v naši komuni. Statistični podatki nas to pot ne z dolgočasne: povedo nam namreč, da so naše gospodarske organizacije v mnogih primerih izpolnile ter celo presegle svoj letošnji proizvodni program! Indeks celokupnih naporov je v odnosu na leto 1961 malone 111, v odnosu na leto 1960 pa celo 150; v dohodku smo potemtakem dosegli letos skoraj 23 milijard dinarjev, lani dobrih 19 in predlanskem 14 in pol milijarde dinarjev.

Za temi številkami se seveda skrivajo detajlnejše številke posameznih gospodarskih organizacij, ki jih je v naši komuni 121! Vseh ne bomo naštevali! Niti ne vseh 12 industrijskih podjetij, katerih delež pri narodnem dohodku je vsekakor očiten.

Zadržali pa se bomo pri tistih uspehih, ki so rezultat smotrne ekonomske politike minulega obdobja dvanajstih mesecev ter so hkrati odgovor na pogosto vprašanje: „Kako naj gospodarimo?“

Vselej začnemo pri proizvodni sposobnosti podjetja; ta je odvisna od strojne opreme, od delovnih pogojev in organizacije poslovanja, odvisna je od ljudi. Nekdanjo skrb za tehniko in za poslopja, ki smo jo radi obešali na občinski investicijski sklad, je v letu 1962 zamenjala skrb posameznih gospodarskih organizacij, ki so začela črpati iz lastnih skladov sredstva za modernizacijo ter za razširjeno reprodukcijo. Tako so v tem času samo industrijska podjetja vložila v svojo rast 664 milijonov ob 385 milijonih, ki jim jih je dodelila občina kot kredit. Ugotovitev, da je osem industrijskih podjetij izpolnilo svojo proizvodnjo iz lastnih sredstev ter da so le štiri podjetja zaprosila za kredit, je lahko zrcalo naši letošnji gospodarski politiki, hkrati pa kažiprst gospodarskim organizacijam ter njihovi presoji o delitvi čistega dohodka na sklade in osebne dohodke.

Rezultati razumnejšega obračanja ustvarjenih sredstev zato niso izostali: Kovinska industrija Ig je pač ravno z izpopolnitvijo svojega strojnega parka lahko dosegla svoj letni plan že 29. novembra, ko je prvič v kroniki svojega obstoja zabeležila milijardo realizacije.

To podjetje je našlo pot do potrošnika; ne le s tako imenovano lahko kovinsko embalažo, ki jo na našem tržišču primanjkuje, pač pa tudi z uvajanjem galanterijske proizvodnje za vsakdanj orabo.

Enako koristno je vložil svoje sklade „Vedrog“, ki si je z ureditvijo sodobnega kozmetičnega salona v sre-

dišču Ljubljane utrl pot do potrošnika kot proizvajalec in pa kot uslužnostno podjetje; tako tudi „Ilirija“, saj je njen značilno funkcionalen salon na Dolenjski cesti domiselen uvod v analiziranje tržišča, in pa nepogrešljivega spremljevalca zdajšnje stopnje sleherne proizvodne organizacije.

Modernizacija Ljubljanskih opekarn je odprla vrata v izvoz temu podjetju. Sosednja Italija se je začela zanimati za njegove izdelke. Ne samo v prihodnjem letu, ko bo podjetje izvozilo za 14.000 dolarjev, ampak tudi v naslednjih letih bodo po izjavah tujih kupcev, izdelki Ljubljanskih opekarn zanimivo blago na tujem tržišču.

Naposled bi se lahko zadržali še pri „Vinocetu“, ki je začel z ustvarjenimi 230 milijoni dinarjev vse bolj opozarjati bližnjo kmetijsko proizvodnjo na čas, ko bodo morale kmetijske gospodarske organizacije upoštevati v svojih delovnih programih potrebe tega objekta prehranske industrije.

Se bi lahko naštevali gospodarske organizacije, ki so v preteklem letu povečale svoj dohodek. Semkam sodijo „Zičnica“, „Utensilia“, „Tovarna vijakov“, vendar pa nam lahko podrobno zamenja ugotovitev, da bo vrednost osnovnih sredstev naših industrijskih podjetij, ki se doslej malone ni izpreminjala, z rezultati letošnje investicijske politike že v prihodnjem letu porasla za milijardo dinarjev! Skladno s tem porastom, ki bo očiten tudi v proizvodnji ter sploh v ustvarjanju dohodka, je seveda formiranje odnosa v delitvi čistega dohodka glede na sklada in osebne dohodke. Lani je bilo povprečje osebnih dohodkov 23.500 dinarjev, letos 26.000 dinarjev, v nekaterih gospodarskih organizacijah pa že 36.000 dinarjev kljub smotrni delitvi, saj je bil v minulih dveh letih odnos med osebnim dohodkom in skladi 78 proti 22, zdaj pa je 69 proti 31.

Potemtakem je ključ do dobrega gospodarjenja predvsem v upoštevanju jutrišnjega dne. Naštete ugotovitve so nedvomno razveseljive. Niti ne v tolikšni meri glede na končne obračune, kolikor glede na izrazitost prizadevanja posameznih gospodarskih organizacij, da si s tem, ko več vlagajo v lastna osnovna sredstva iz lastnih skladov, ustvarjajo boljše delovne pogoje ter z njimi višji dohodek.

Dušan Kralj

OB NOVOLETNI PRELOMNICI

Urbanistične marginalije

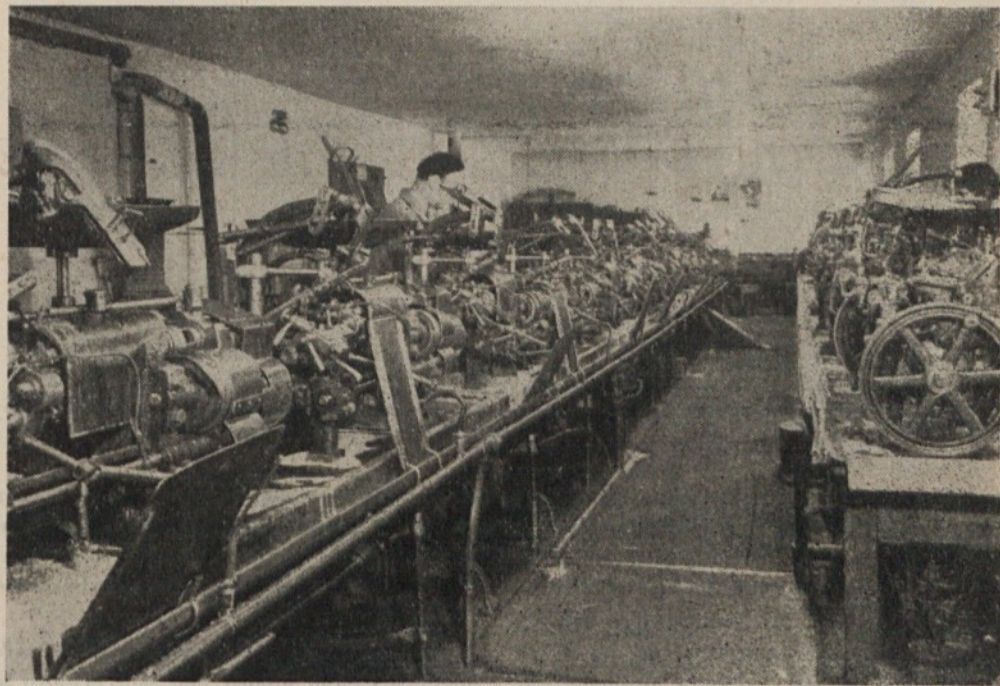
„Novoletno darilo“ ljubljanskega mestnega sveta Ljubljani in Ljubljančanom, po napovedi inženirja Marijana Tepine, predsednika mestnega sveta, bo dokončno sprejeta ter potrjena resolucija o urbanistični ureditvi našega mesta.

Resolucija bo vsklajena z generalnim urbanističnim načrtom. Natančno bo določala posamezne pasove za bodočo stanovanjsko gradnjo, in označevala bo tako imenovane coninge, kjer naj bi nastajala industrijska področja, vsebovala bo rezervne komplekse za morebitne, zdaj še nepredvidene gradnje, govorila bo o cestah vpadnicah ter o njihovem življenjskem prostoru, o železnici kot seveda tudi o ureditvi podzemnega sveta z dovodi, odvodi, kanalizacijo.

Bržkone bo ta resolucija (ko pišemo te vrstice, še ni bila sprejeta!) lepo in dolgo pričakovano darilo Ljubljani in Ljubljančanom! Bržkone bo enkrat in za dolgo vrsto let prekinila z utrjujočo prakso vsakodnevnega ugibanja,

načrtovanja osnutka do javne razprave, od prve korekture urbanistične komisije mesta pa spet do izpopolnjenosti osnutkov ter vse tja do republiškega inšpektorja je dolga pot, ki jo hodimo že nekaj let in jo bomo še hodili v najboljšem primeru — do pomladi leta 1964. Takšna pot tudi nekaj velja: naš občinski proračun letno 35 milijonov dinarjev, ki bi jih sicer znali obrniti v drugačne koristi, toda...

Naposled resolucija z našim urbanističnim načrtom zadeva posameznika: 143 lokacijskih odločb za gradnjo stanovanj v odnosu na 452 lani vloženi prošnji za gradbeno dovoljenje, vsekakor opozarja na polževost reševanja vlog in obenem oblikovanja intimnega prostora našim občanom. Prav zategadelj nam je „novoletno darilo“ mest-

kaj bo kje in kdaj bomo kaj gradili! Hkrati pa bo ta resolucija osnova za dokončno ureditev urbanističnega načrta za razvoj mestnega področja v naši komuni. Ze tako zaostajamo! Od

nega sveta dobrodošlo. Občanom in našemu svetu za urbanizem, katerega delo bo ob resoluciji znatno lažje in perspektivnejše!

Dušan Kralj

OB VSTOPU V NOVO LETO 1963 ZELIJO VSEM NASIM OBČANOM
VELIKO DELOVNIH USPEHOV IN OSEBNEGA ZADOVOLJSTVA

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV NOB
DELAVSKA UNIVERZA

SREČNO NOVO LETO

Uredništvo

„NASE KOMUNE“

Občina in geodetsko-katastrska služba

„V občini ali za več občin skupaj je treba geodetsko službo organizirati kot enotno službo, ki bo poleg katastra zajela tudi vse ostale geodetske posle za potrebe raznih organov, organizacij in občanov. Ta služba mora razpolagati z načrti, kartami in ustreznimi elaborati o zemljiščih in objektih svojega območja, mora jih vzdrževati ter zagotoviti možnost njihove ekonomske uporabe. Organizacijo operativnega dela službe naj se pri tem postavi na načelo samofinanciranja in na načelo družbenega upravljanja.“

To je eden izmed pomembnih sklepov III. kongresa Zveze geodetskih inženirjev in geometrov Jugoslavije, ki je bil konec preteklega meseca v Portorožu. Ta sklep smo pri nas v Sloveniji delno že uresničili. Od 41 katastrskih uradov, kolikor jih je vseh, je deset že reorganiziranih v Zavode za izmero in katastr zemljišč. Vzemimo za primer takšen zavod v Ljubljani. Zavod za izmero in katastr zemljišč v Ljubljani pa je ustanovil ljubljanski Mestni svet, junija letos. Zavod je organiziran kot finančno samostojni zavod za območje občin Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana — Center, Ljubljana-Moste-Polje, Ljubljana-Siška, Ljubljana-Vič-Rudnik in Medvode. Naloga zavoda je, da opravlja na svojem območju zemljiško katastrsko službo, poleg tega pa še vrsto drugih geodetskih del. Tako na primer izkoličuje po naročilu in na podlagi odobrenih projektov gradbene in regulacijske črte (za zidavo večjih kompleksov) in posamezne objekte (zasebne hiše, stolpiče...) ter tudi nadzira njihovo pravilno postavljanje v horizontalnem (dolžina, širina, odklik od ceste...) in v višinskem pogledu. Druga izmed razširjene dejavnosti tega zavoda je zbiranje geotehničnih podatkov o nosilnosti tal in pomikov gradenj. Zlasti pomembna pa je njegova naloga, da na posebnih načrtih registrira podzemne naprave na

območju mesta Ljubljane in drugih večjih naselij, kjer so take naprave (kanali, vodovod, telefonski in električni kabli...), in še drugi posli.

Razumljivo in edino pravilno pri tem je, da denarna sredstva za potrebe katastra in za geodetsko delo, ki so splošnega pomena, zagotavljajo občinski ljudski odbori, za katerih področja je Zavod ustanovljen. Poleg teh sredstev pa dobi Zavod še sredstva od raznih organizacij, ustanov in posameznikov, ki žele, da jim Zavod izvrši kakšno geodetsko uslugo.

Iz izkušenj v letošnjem letu vemo, da je takšen način poslovanja najprimernejši, ker je geodetska dejavnost na ta način funkcionalno povezana z razvojem posameznih občin, dela se pa izvajajo enotno na vsem področju, s tem odpadejo dvojna dela in tudi večji stroški. Seveda ne smemo misliti, da se je s samo ustanovitvijo takega zavoda tudi že vse uredilo. Ne. Rezultati dela v geodetsko-katastrski službi so zadovoljivi le tam, kjer je interes vseh, ki potrebujejo podatke iz geodetsko-katastrskih elaboratov (občina, razna podjetja, posamezniki), takšen kot ga zahteva naš družbeni in gospodarski razvoj, torej tam, kjer so pomen geodetsko-katastrske službe pravilno ocenili in ji dali tudi vso svojo podporo.

Peter Kavalarič

LETNI OBRAČUNI ORGANIZACIJ SZDL

Predlogi, pobude, problemi, želje in še marsikaj

Ves prejšnji in ta mesec so krajevni odbori Socialistične zveze pregledovali svoje lanske delo, se pri tem ustavljali pri željah, problemih, novih pobudah in še ob marsičem, kar jih je „žulilo“ ves ta čas, ko so si od lanskega leta sem, zastavili svoj delovni program, ki mu pa ponekod kljub najboljšim obetom vseeno niso bili kos.

Tako je šlo vse od oktobrskih letnih obračunov, no in kaj smo si zabeležili skozi novinarsko prizmo, vam bomo posredovali zdaj, ko so konference za nami, in prav v času, ko s krajevnimi odbori že stopili v novo delovno sezono, za katero pa upamo, da bo le za „las“, če že ne bolj, boljša in prožnejša, kar so marsikje potegnili iz razprav naši občani in si pri tem želeli čim tesnejšega sodelovanja, ki ga po naših krajih pogrešamo in ki bi mu lahko upravičeno rekli, da ga vsaj za zdaj še ni... Toda, čas gre mimo in raje si za „čas oglejmo, ka jso storili v nekaterih naših krajih v tem času.

V Lavrici je tekla razprava, predvsem okrog dograditve in uporabe kulturnega doma, poudarili pa so tudi potrebe po novem potrošniškem središču, ki ga v tem kraju pogrešajo vsa leta nazaj. Sedanji prostori, v katerem „života“ trgovina, ne odgovarjajo vedno večjim potrebam, zato je ta problem vaščanom že začel beliti glave. Za nov potrošniški cenot četrt milijona dinarjev, kdo pa bo poravnal to škodo pa še danes ni rešeno in je vprašanje ostalo le na pol poti. Med ljudmi je nastala tudi bojazn, kako bodo zaradi slabe letine preživeli čez zimo živino, ker ni

ter naj bi uporabili adaptirano zgradbo, z deli pa bi začeli že prihodnje leto in za vsakršno odlaganje, nakljub vsemu ni časa. Organizacija krme in odhaja zadnji čas v zakol celo plemenska živina!

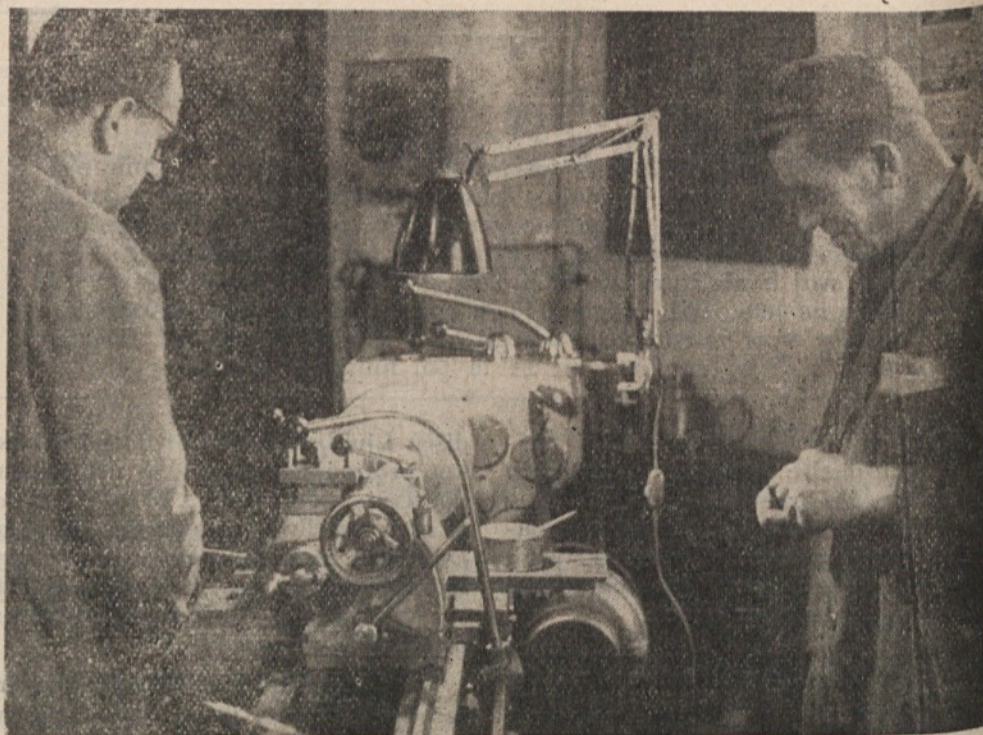
Slabo stanje cest in želja, da se uvede mestni avtobusni promet tudi skozi Trnovo in Kolezijo, je bila osrednja tema razgovorov na konferenci v Trnovem, na Brezovici pa so, kot kaže, v svojem delu zaorali novo ledino. Da trditev ni brez osnove, pričla le skromen detalj iz poročila, ki govori med drugim o pomembni vlogi novega družbenega dokumenta, ki sta ga nedavno tega dala v javno razpravo, Zvezna ljudska skupščina in SZDLJ.

„Novo ustavo so vsi pričakovali z velikim zanimanjem, saj naj bi uzakonila razvoj vsega našega družbenega upravljanja. S precejšnjo bojaznijo pa so priprave spremljali kmetje in obrtniki, ki so deloma tudi občutili vso težo neresnega položaja in so včasih pod vplivom govoric zelo pesimistično gledali svojo prihodnost. Naši ljudje se še vse premalo zavedajo, kakšne pravice do odločanja o delu v okviru komune, zadruga ali gospodarske organizacije, kjer so zaposleni, jim nudi prav ta

pomemben družbeni dokument.“ Razprava pa je segla še dlje. Menili so, da bo treba slej ko prej urediti tudi vprašanje vodovoda, ki se vleče kot „jara kača“, pri tem pa je treba pozdraviti prizadevanja vseh občanov, ki so vložili precej truda in naporov pri tej akciji. Nizacija, ki ima v svoji sredi 320 članov, je sodelovala v razpravah okrog osnutka nove ustave, o jesenski setvi pa so bila predavanja tudi na Orlah, grajati pa je slab obisk na Lavrici, kjer se je tega razgovora udeležila le peščica najbolj navdušenih poslušalcev. Tako je bilo torej na Lavrici, v Velikih Laščah pa so ljudje spregovorili največ o kmetijskih problemih, ki se jih je prav ta čas nabralo za zvrhan koš. Veliko teža so imeli z arondacijo,

iznajdljivih mož, ki bi postavili vprašanje tudi okrog razvoja te, vsekakor sila donosne gospodarske panoge. Kdaj se bodo spomnili in kaj pametnega ukrenili, pa vsaj za sedaj še ni moč reči, vseeno pa bi jim kazalo reči v poduk, da ne zamudijo te priložnosti, ki se ne ponuja ob vsakem času. Urediti bo treba primernejši gostinski obrat in končati za vselej z večno prakso starih zakotnih krčm, odkoder odseva le duh po trhlosti in nevsakdanjosti ljudi, ki kot kaže niso dozoreli časa. Pa brez zamere s to pikrostjo, ki ni tako ostrá!

Na Turjaku bo treba urediti dovoze k novi cesti, ki bo stekla prihodnje leto, ko bo v Kočevju veličastna manifestacija ob 20-letnici I. zborna odposlancev slovenskega naroda. Ves čas so ljudje občutili tudi premajhno

Obogatili smo našo proizvodnjo — stare, temačne in zatohle prostore, smo zamenjali z novimi, svetlejšimi in si tako utrlj pot k boljšemu gospodarjenju in srečnejšemu jutrišnjemu dnevu naših ljudi.

ker nekateri zasebni kmetovalci sploh nočejo pristopiti k tej akciji, češ, saj jim tako in tako ne bo prinesla ničesar. Na občnem zboru so govorili precej tudi o bojazni starejših kmetovalcev, ki so dali zemljo v arondacijo in so za delo zaradi starosti nezmožni. Kaj bi bilo najpametneje ukreniti v takih primerih, pa žal ni bilo besed in so se zborovalci razšli ne, da bi uredili ali pa vsaj pojasnili tudi to vprašanje, ki mori že dalj časa starejše kmete, ki so bili vse življenje prikovani na svojo ped zemlje. Letos je divjad povzročila veliko škodo na kmetijskih posevkih, tako, da je bila sama škoda ocenjena na nič manj

Kulturno-prosvetna sekcija, ki deluje v okviru organizacije, je jeseni priredila več predavanj, med drugim o gospodarski politiki in o osnutku ustave, tov. Vončina pa jih je popeljal v svet predšolske vzgoje otroke in kako mu pomagamo pri učenju, medtem ko je tov. Valentincič predaval o pubertetni dobi in njenih težavah. Uspehov je bilo kar precej, izmed vseh pa bi se odločili le za nekatere, ki pričajo, da je organizacija Socialistične zveze našla svoje mesto med vaščani in si z delom pridobila polno zaupanje. Poleg vrste predavanj so v višjih razredih osnovne šole organizirali še 12-urni tečaj prve pomoči, pri akcijah ob Dnevu RK, borbe proti TBC, ob elementarni nevarnosti v Makarski in pri akciji za Debeli vtič, pa so nabrali nič manj kot 100.000 prostovoljnih prispevkov. Omenimo naj še, da na Brezovici z uspehom delujejo tudi mnogotere športne sekcije, med katerimi so nogometiški in namiznoteniški igralci še najbolj „od muh“.

Tudi zbor v Skofljici je opozoril na marsikaj, kar ni bilo po godu vaščanom. Zborovalci so opozorili na težko stanje majhnih podjetij v Lamišču in Glinki, ki so tik pred razsulom. Obsodili so tudi neodgovorno politiko ObLO, ki nudi več sredstev vedno le mestnim predelom, na podeželje pa mnogokrat kaj radi pozablja. Zdaj, ko gre asfaltni trak čez Skofljico in se tureziem ponuja na dlani, pa ni

povezanost med organizacijami in društvi, zdaj ko so dali v najem še dvorano v kulturnem domu za potrebe „Slovenija-cestam“, pa je zamrlo še tisto, kar so malega imeli v tem kraju. Zganiti pa se bo treba tudi ob tem, saj ne kaže nič drugega. Z obotavljanjem in počasnostjo pa se ne dá priti prav daleč! V Notranjih gorah pa so bili skoro vsi naporji usmerjeni v gradnjo transformatorja, na poti pa so naleteli na vrsto težav. Vod za visoko napetost bi moral biti speljan zaradi križanja z železnico pod progo, vendar pa bi bili pri tem stroški občutno večji. Zgrajen je že docep električne napeljave na Logu do Bluš, pri arondaciji pa je občutili še vedno velik zastoj, čemur pa je krivo vse, kar se vrtilo okrog tega vprašanja. Zborovalci so dali med ostalim tudi predlog, da bi kazalo zmanjšati stalež divjadi, ker le-ta zadnji čas dela veliko škodo in jo ljudje niso v stanju poravnati.

Poglejmo še kaj je bilo na zborih v Podpeči in v Šentjoštu. Obe organizaciji sta si z delom, ki sta ga pokazali letos in lani uvrstili med najboljše v občini, za novo delovno obdobje pa jih čaka še kup problemov, ki jih bodo morali rešiti bržčas kar se dá hitreje. V Šentjoštu so predlagali, da se čimprej dokonča cesta Šentjošt—Kogel, končati pa bo treba tudi z deli na izgradnji šentjoško-butajnovskega in planinskega vodovoda s hidranti in dograditi zajetje pri izviri.

Tako je bilo torej delo naših organizacij. Ponekod boljše, drugod spet slabše, pač po možnostih in volji ljudi do skupnih akcij, do skupnih ciljev in uspehov. Nedvomno pa kaže pri tem reči le to, da so odbori SZDL pokazali po nekaterih krajih zvrhano mero prizadevanj, temu primerni pa so bili tudi uspehi, na katere so lahko vaščani z zadovoljstvom poobnili in sročni. To dvoje pa naj bi našlo tudi drugo leto, mesto med vsemi našimi organizacijami.

Ivan Virnik

IZ NOVINARSKÉ BELEŽNICE NA SEJI OBLO

Sobotni zapis iz občinske dvorane

Prva točka ene izmed zadnjih sej obeh zborov našega Občinskega ljudskega odbora je bila: poročila inšpektorske službe.

Podrobnejšim uvodom tržnega, sanitarnega, delovnega, veterinarskega in gozdarskega inšpektorja, ki so vsekakor opozorili odbornike na mnoge primere nespoštovanja zakonov ter uredb, utaje dohodkov, nedovoljenega troganja in šušmarjenja, je sledilo prizadevno razpravljanje o problemih, ki oškodujejo komuno za petdeset in tudi več milijonov dinarjev na leto.

Inšpektorji imajo polne roke dela. Vendar pa je njihovo delovno območje tako obsežno, da večkrat zaidejo v časovno stisko ter načrtno odklanjajo sicer potrebno kontrolo dejavnosti nekaterih posameznikov. Hkrati pa se inšpektorji za določena področja radi srečujejo pri obravnavi istega primera, kar na videz opozarja na dvojno delo: tržni inšpektor obravnava žago v Podpeči, žago v Podpeči obravnava tudi gozdarski inšpektor, v svoj program jo uvršča tudi sanitarni inšpektor...

Razumljivo, vsak inšpektor presoja poslovanje določene gospodarske organizacije glede na specifičnost svojega poklica. Vsak inšpektor je vezan na zakone in uredbe, ki zadevajo njegovo službo. Sanitarni se drži sanitarnih določil, tržni tržnih določil in gozdarski gozdarskih določil.

Takšna organizacija inšpektorske službe bržkone ni najpopolnejša! Morda je premisleka vreden predlog tov. Marinška, tržnega inšpektorja, da bi se vse inšpektorske službe združile v eno telo, ki bi opravljalo svojo dolžnost po enkratnem načrtnem dogovoru. Morda, saj ni nikjer rečeno, da ne bi mogel inšpektor z določenega področja opraviti ob svoji še funkcijo svojega sotovariša, če se že mudi v tem ali v onem podjetju. Morda, saj naposled ni le kaznovanje tisto, kar naj sodi v specifičnost inšpektorske dejavnosti, pač pa predvsem opozarjanje ter v mnogih primerih poučevanje.

Združena inšpektorska služba bi pa bržkone laže obvladala obsežno področje naše komune, saj je resnično kar dolga pot od Cerknice pa tja do Velikih Lašč. A teren mora beležiti intenzivno inšpektorsko dejavnost.

Danes vsekakor!

Nedopustno je namreč izigravanje predpisov na račun potrošnika v trgovini. Zakon prepoveduje zviševanje cen. Prehranska industrija spoštuje ta zakon. Tako na primer: Tovarna mesnih izdelkov (Ljubljana!) in Tovarna olja (Slovenska Bistrica!) so upoštevali odlok o evidenci in kontroli cen, trgovsko podjetje „Hrana“ pa ne! Vrsta je spet drobnih kupčij s privatnimi proizvajalci, mešanja različnih kvalitet blaga ter žongliranja s ceno, (Trgovska poslovalnica na Ižanski cesti ali poslovalnica Ljubljanskih mlekar v Zeljarski ulici!), črnih zakonov in prepovedanih kupčij naračun potrošnika v nekaterih gostinskih obratih, (Ob Gradaščici, Pri Koprivcu v Velikih Laščah...) za milijone je zmanjšan dohodek komune zavoljo utaje prometa, na račun šušmarjenja.

O cenimo: tržni inšpektor je prav lahko ugotovil utajo prometa na naslov nekvalitetnih 6000 steklenic kokte, 270 buteljvk vina, 5000 litrov vina, 9000 litrov piva, skratka količine raznih pičjač v skupni vrednosti dva milijona in 300 tisoč dinarjev, kar pomeni polna dva milijona dinarjev zatajenega davka na promet. Tu je poleg ugotovljenih 15 milijonov dinarjev, ki jih je utajela skupnost zaradi neprijavljenih dohodkov obrtnih zasebnikov, a kje so ostali milijoni, saj inšpektorska služba ni mogla vse evidentirati, biti na vse pozorna.

Dalje: inšpektorska služba mnogokrat zadeva ljudsko zdravje in zadovoljstvo. Težko je sanitarnemu inšpektorju podpisati odlok o prepovedi dela človeku, ki je okužen z boleznijo, škodljivo splošnemu ljudskemu zdravju, a človek je zaposlen v prehranski industriji. Toliko težje, če ve, da bo ta človek ostal brez zaposlitve. Problem je spet, kako zmanjševati število nezgod v gospodarskih organizacijah s pomočjo inšpektorske službe, če pa gospodarske organizacije odklanjajo malenkostno pomoč (5000 din!) za organizacijo seminarjev za delavce higiensko tehnične zaščite. Problem, dokler je njegovo reševanje odvisno le od enega človeka. Vsekakor pa je to problem, ki ga prepočasi rešujemo.

Resnici na ljubo, takšna oblika inšpektorske službe več ne ustreza. Niti ne po organizacijski obliki, niti ne po načinu svoje dejavnosti, še manj glede na mnoge uredbe, ki so zastarele.

Davčna lestvica za obrtniški sektor je stara deset let! V tem času se je pa marsikaj predrugačilo, predvsem pa se je spremenila vrednost dinarja, cena uslug, kar nikakor ni več v skladu s še vedno veljavnim načinom odmerjanja družbenih obveznosti iz ustvarjenega dohodka. Od tu šušmarjenje in številne utaje prometa, kar le ni vse iz računa pomanjkljive inšpektorske kontrole, pač pa tudi iz računa pomanjkljive in zastarele zakonodaje.

In na koncu: nikjer ni rečeno, da bodo v bodoče in četudi drugače organizirani, vedno in vselej lahko edinole inšpektorji opravljali kontrolo nad poslovanjem gospodarskih organizacij in zasebnikov. Ne, to je preveč in prenaporno! Tu pa so družbene organizacije, krajevni odbori, volivci, katerih dolžnost je, pomagati inšpektorski službi v lastno korist. Predvsem pa so tu še politične organizacije, ki morajo prizadevnejše kot doslej spremljati poslovanje naše trgovine, zaščito delavcev v posameznih gospodarskih organizacijah, uslužnost obrtniških dejavnosti, gostinskih obratov, skratka vso našo dejavnost, katere cilj je — zadovoljstvo potrošnika in čisti račun s skupnostjo.

Le tako bo naša inšpektorska služba lahko opravljala svojo funkcijo v popolnosti; le tako bo v inšpektorskem poslovanju vse več poučevanja, vzgojne kontrole in manj — kaznovanja!

Dušan Kralj

Inšpektorji na obisku

Osrednja točka dnevnega reda: inšpektorji na obisku. Rezultat — 42 milijonov dinarjev iz računa nepoštenosti, šušmarstva, utaje prometa in ljudske naivnosti — vsekakor v korist skladov komune.

Mimogrede: razgovor je opozoril na komisijo za evidenco delovnih mest za invalide, ki prav prijetno dremlje. V naši komuni je namreč zasedenih le 10% delovnih mest za inva-

lide, sanitarni inšpektor pa ima težave, ker ne more zaposliti ljudi, ki jim je zavoljo te ali one bolezni (invalidnosti), moral izročiti odlok o prepovedi zaposlitve v določeni industrijski dejavnosti.

Zavidljiv apetit je pokazalo podjetje „Agroservis“ iz Dolenjske ceste, saj je skoraj prepričalo odbornike, da je njegova nameravana združitev s sorodnim podjetjem v Siški dokaj preudarna računica. Pa ni! „Avtoservis“ naj najpoprej poravna stare račune, potlej naj si spet pridobi ime renomiranega ter solidnega servisnega podjetja in šele nato naj premišluje o gospodarski združitvi z večjim in močnejšim sorodnikom. Kje je sicer garancija (po pripombi odbornika!), da ne bo tako združeno podjetje napravilo iz „Avtoservisa“ — tovarno močnih krmil!

Posredništvo je kar bolezen zdajšnjega časa. „Grafotehna“ si je obesila za klobuk dva stroja in sploh proizvodnjo ter se je začela ukvarjati s posredništvom. Ta dejavnost jo je sicer obogatila, toda oba občinska zbora sta se uprla takšnemu načinu bogatitve. Na račun potrošnika, kakopak! Prekipelo pa je v trenutku, ko se je delavski svet „Grafotehne“ spomnil, da bo svoja osnovna sredstva (dva stroja, ki ju je kupila občina!) kratko malo prestavil v — Zagreb! No, do uresnitve te domislje ni prišlo. Stroja pa ostaneta, a tudi „Grafotehna“, le v ne-

Delavska univerza v novi sezoni

Delavska univerza Ljubljana-Vič-Rudnik, kot poklicna izobraževalna ustanova, obstoja že nekaj let. S svojim programom in dejavnostjo dopolnjuje redni šolski sistem. Prizadevanje delavske univerze se v vedno večji meri usmerja v trajne in načitne izobraževalne oblike, kot so seminarji, šole, tečajji in posebni ciklusi predavanj. Spričo potreb oddaljenih krajev, pa tudi v tej sezoni pripravlja vrsto zanimivih poljudno-znanstvenih predavanj in potpisov, spremljanih z barvnimi diapozitivi, zunanje in notranje-političnih predavanj, predavanj s področja gospodarstva in kulture itd. Na željo posameznih krajevnih organizacij prireja tudi redne in občasne kinopredstave.

Naloge delavske univerze postajajo vedno globlje in zahtevnejše. Razvoj naše družbene ureditve vključuje vedno širši krog občanov v sistem samoupravljanja in družbenega upravljanja, ki se jasno izraža v osnutku nove ustave in postavlja pred državljane, obenem s pravicami in vlogo občana v našem družbenem sistemu, vrsto nalog in dolžnosti. Zato delavska univerza prek vseh oblik seminarjev, tečajev in predavanj, izobražuje in usposablja občane, da postajajo sposobni, kot samoupravljalci in v organih družbenega upravljanja, opravljati te naloge, kar zagotavlja uspešno rast socialistične demokracije in našega družbenega sistema.

Ob taki vsebinski usmerjenosti in tako zasnovani dejavnosti, se je Delavska univerza, že globoko ukoreninila v naši družbeni stvar-

Mladina naše občine je letos s svojim delom obogatila raznotero dogajanje na vseh področjih družbenega življenja in si utrla pot med najboljše organizacije pri nas.

koliko predrugačeni obliki.

Prisilna uprava ni vedno in vselej najboljša rešitev za urejevanje medsebojnih odnosov in sploh gospodarjenja v malomernih podjetjih. Toda v primeru Splošnega ključavničarstva, kjer so si nekateri vodilni uslužbenci dovolili marsikaj na rovaš skupnih osnovnih sredstev, je bila uvedba prisilne uprave edino zdravilo, za katerega sta se odločila občinski zbor in zbor proizvajalcev.

In naposled: šest poslovalnic trgovskega podjetja „Straža“ se je pridružilo trgovski hiši „Mercator“. Na eni izmed prejšnjih sej do te združitve ni prišlo, ker ni pač nihče informiral odbornike, da podjetje „Mercator“ dostavlja 80 odstotkov blaga poslovalnicam „Straže“, ki beležijo letno 90 milijonov dinarjev prometa. Popolnejša informacija je vsekakor osnova za kakršnokoli odločitev!

nosti, našla v njej svoje mesto in tako postala neobhodno potrebna.

Svojo vlogo pa Delavska univerza lahko odigra le v tesnem sodelovanju z družbeno-političnimi in delovnimi organizacijami, predvsem s sindikalnimi podružnicami in krajevnimi organizacijami SZDL. Upoštevač njihove in širše družbene potrebe in želje po izobraževanju, lahko uspešno usmerja vsebino svojega izobraževalnega programa.

Letošnji program je Delavska univerza posredovala vsem delovnim in družbeno-političnim organizacijam, da z njihovo pomočjo prouče svoje potrebe po izobraževanju ter se z nasveti, pripombami in željami obračajo na delavsko univerzo. Le z resničnim sodelovanjem z vsemi zainteresiranimi in z medsebojno pomočjo bo Delavska univerza lahko uspešno organizirala vse potrebne oblike izobraževanja ter pripravila tudi vrsto predavanj in seminarjev, ki jih okvirni program podrobneje ne našteva.

Nadaljevanje na 6 strani

Dr. Fran Vatovec

Turizmu so vrata odprta na stežaj!

Pisan, slikovit je turizem v naši občini. Lepe, pereče so njegove naloge. Turizem nikjer ne počiva. Tudi pri nas ne bi smel. To velja seveda le za nekatera območja pri nas. Poznamo tudi svetle zglede in vzore. Turističnim potrebam smo ponekod že izdatno ustregli. Zgovorno pričevanje nudijo — Polhov Gradec, Kurešček, Krim, Turjak, Livada, Jezero (Podreč). V bliskovitem štartu turistične pobude in vneše se porajajo nove turistične postojanke. Izletišča. Potrebovali bi jih pa še več. Tudi napredek gostinstva smo posvečali pozornost. Nekatere gostilne nam delajo čast. Seveda gre občutek dobročutja in notranjega zadovoljstva skozi želodec. Zato bi lahko rekli marsikatero pikro na naslov manj zadovoljivo urejenih gostiln in okrepevalnic. Najbolj bodejo v oči gostov, domačih in tudi inozemskih turistov, nehygienske in pomanjkljive sanitarne ureditve. S temi reči bi se morali krepkeje spoprijeti. Vse to je neodložljivo, nujno potrebno, če želimo, da bo turizem v naši komuni še bolj zaživel. Perspektivni turistični razgledi vzbujajo mnoge upe in odpirajo vrsto realnih možnosti napredka tudi na področju izletnega in letovišarskega turizma.

Razvojne črte so perspektivno jasno zarisane predvsem v trojno težišče turističnih pobud na našem področju.

Pogled s Kureščka

Prvič: barjansko-krimsko turistično območje. Prednost ima. Odlični pogoji. Klimatske kvalitete. Ugodne snežne razmere. Izredno ugoden turistični zaključek: imenitne možnosti za izletni, reakcijski in letovišarski turizem v vseh letnih časih. Tudi prometni pogoji so realni.

Ob izhodišču je Iški Vintgar. Precej nas zaposluje zadnja leta. Razpravljamo in pišemo. Krik v gluho noč? Nikakor. V ozadju more biti le spoznanje, da vsega sočasno ne moremo opraviti. Nalog je brez kraja. S finančnimi sredstvi je drugače. S kilometražo „špage“ ni tako kakor z avtomobilsko. V Iškem Vintgarju je gostinski obrat. Pravimo mu Dom. Čudovito lepo je tód naokrog. Manj čudovito pa je v Domu in okrog njega. Seveda je precej stvari, ki nas prepričujejo o napredku. Prenočišča pa na primer ne vzdržijo kritične misli. Stopnišče terja malone plezalne spretnosti. Večja in mala soba ustrezata. Oprema neizprosno kliče po obnovi.

Idejni ureditveni načrt je izdelan. Precej časa je trajalo, da je do tega prišlo. Vzrok? Ploha mnenj in gledanj. No, sedaj je ta zadevščina mimo. Na občini kažejo prizadevno skrb za to postojanko, ki izredno mnogo pomeni za izletni, rekreacijski turizem, pa tudi za letovišarski, ki ima svoje krepko zaledje v številnih počitniških kočah. Z letošnjo gradnjo brvi čez Iščico v neposredni bližini Doma je pomen Iškega Vintgarja za nadaljnje razvijanje izletnega turizma v to smer občutno narasel, saj je bil s tem funkcionalno vzpostavljen neposredni stik med obsežnim, idealnim in zaključenim rekreacijskim prostorom onstran Iščice ter matičnim gostinsko turističnim objektom kot nosilec preskrbnih in postrežbenih uslug in organizatorjem pomožnih, vzporednih uslug na omenjenem rekreacijskem prostoru.

Prav ta plat novih možnosti za razmah množičnega izletnega, rekreacijskega turizma neodložljivo terja smiselno dopolnjevanje ureditev ter naprav v obsegu Doma. Zato je upravičeno že drugo leto na vidiku preurejevanje

tega Doma. Idejni osnutek predvideva povečanje gostinskih in kuhinjskih prostorov; ureditev sanitarij; zagotovitev nove opreme; kar bi nujno ustrezalo vedno bolj naraščajočemu množičnemu izletnemu in letovišarskemu turizmu (weekend).

Kurešček je naslednja postojanka v tem območju. Turistični dom. Odprli smo ga lani 23. aprila. Moramo kar priznati, da je trdno pognal svoje korenine. Izvrstno služi nalogam izletnega turizma, letovišarskega pa še ne. Zato bo treba še precej organizacijskih naporov. Stanje je kljub temu na splošno zadovoljivo. Brezžična telefonska zveza Ljubljana—Kurešček pomeni atrakcijo zase. Deluje enakovredno z žičnim telefonom. Čemu napeljava žice, ki predstavlja milijonske investicije? Domiselnost v turizmu je izrednega pomena. Najnovejša „pogrnuta“ Edija Stefana. Bravo! S tem je omogočeno smotrno povezovanje uprave Turističnega doma z ljubljanskimi hotelskimi recepcijami, kar utegne biti zelo koristno. Ze dobro upeljane prevozne možnosti znatno krčijo razdaljo na relaciji Ljubljana—Kurešček.

Seveda so še nekatere stvari, ki ne bi mogli mimo njih. Terasa se zaradi vetrovnosti premalo uveljavlja. Treba bi bilo misliti na vsaj delno montažno osteklitev. Nadalje bi bila aktualna ureditev igrišč, prh in kuroš ter določitev lokacij za dodatne postrežbene možnosti na prostem. Osnove za nadaljnje pobude v smeri šotorišnega (camping) in počitniško letovišarskega (weekend) turizma bodo lahko znatno pripomogle k ustvaritvi realnih receptivnih pogojev za množične obiske izletnega turizma. Razglednik pri porušeni cerkvi vrh Kureščka bi pa še bolj stopnjeval njegovo privlačnost.

Turistično kočjo na Krimu smo odprli letos, 10. novembra. Mudilo se je, da dohitimo še letošnjo zimsko sezono. Dovršena turistična arhitektura. Arhitekt Marjan Sorli nas je zopet prepričal, da je v takšnih stvareh mojster kvalitete in koncepta lepotnih oblik. Sijajno je rešil vprašanje turistične kočje z osnovno funkcionalnostjo razgledišča, saj je znano, da nudi Krim edinstvene možnosti razgleda na vse strani slovenske zemlje: Javorniki, Nanos, Vremščica, Polhograjski Dolomiti, Julijci s Triglavom, Snežnik, Kamniške Alpe, Karavanke, Zasavske hribe itd. Domačini mu pravijo zaradi sijajne razglednosti „Turn“. Ljubljancem pa „Olimp“. Turistični emblemi Krima naj bi bil po mnenju arh. M. Sorlija, dvojni

Zavihteli so tudi svoje rokave in pomagali pri gradnji nove ceste do vrha Krima

jarem. Korenino Iga povezujejo nekateri jezikoslovci s samostalnikom igó, kar pomeni jarem (igóvec pomeni isto kakor vol, ki je za v jarem!). Na tej osnovi bodo lahko izdelovali spominke iz najprivlačnejšega materiala. Pa tudi iz opreme diha preprosta domačnost, lepota.

To pa je le začetek na poti nadaljnjega

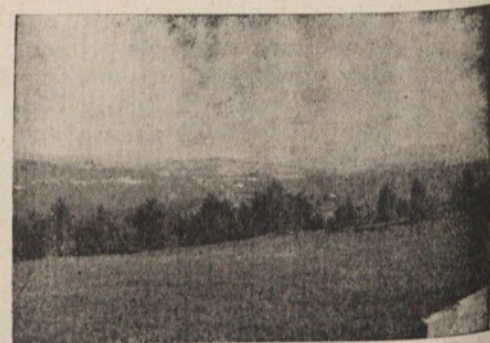
turističnega napredka. V letih 1963—1964 pa bodo zgradili pod vrhom gostilno s sedežno kapaciteto do 120 sedežev znotraj in do 2000 sedežev zunaj. Razen tega turistično trgovino kot preskrbovalni gostinski center na samopostrežni osnovi. Turistično vabljava bo zasnova gostilniških teras. Na voljo bodo tudi prenočišča s 40 ležišči. Vsemu temu izrazito turističnem okolju bo vtisnila poseben pečat lepota ureditev s sprehajališči, klopnicami itd. Seveda bo nujno potrebna električna napeljava. Odlična prednost: do vrha se lahko udobno pripeljemo z avtomobilom.

Za bliskovite uspehe na turistični relaciji Kurešček—Krim si je pridobilo zasluge prvenstveno Turistično društvo Ljubljana—Rudnik, ki se je nedavno preimenovalo v Turistično društvo Ljubljana—Mokre. Ze vedo zakaj: v tem je preudarno prikrit novi turistični štart. Skrivnost naglih uspehov: smiselno povezovanje turistične organizacije z Ob.L.O. Po tej poti bo mogoče misliti na ureditev postojanke Orle in na turistični naskok na Mokere, ki bi ga morali povezovati s sosednjimi postojankami z ličnimi stezicami ter drugimi ureditvami. Tudi bi lahko z ustrezno turistično montažo uporabili primerno preurejene gozdarske kočje za rekreacijske turistične namene. Vzporedno bi bilo treba obnoviti poljsko cesto Turjak—Zelumlje—Kurešček. Prav ta dela bi pomenila povezavo barjansko-krimskega območja s turjaško-velikolaškim turističnim težiščem, kar je hkrati izredne važnosti za razmah zimskega športa.

Rakitna je znan turistični biser. Klimatska kvaliteta. Narava jo je oblagodarila z izstopajočimi prednostmi. Sedaj jo na novo odkrivamo. Zablestela je. Se mlado turistično društvo razvija živahne pobude: olepševanje; predavanja v okviru smotrne turistične vzgoje; izleti; zasebne turistične sobe. Potreben bi bil nov gostinski objekt s 50 sedeži znotraj, z 250 sedeži pa zunaj na terasi in vsaj s 50 ležišči. Nadaljnji perspektivni razgledi, ki naj razširijo sloves Rakitne: mladinski počitniški domovi in počitniške hišice z vsaj 150 ležišči; točilnica ob predvideni smučarski vlečnici; šotorišče (camping); zajezitev potoka za umetno jezero s točilnico ob njem; urejevanje sprehajališč in nasadov, smučarskih prog in sankališč. Ljubljancem ne bo treba v Kranjsko goro ali drugam. Vzrok? Ker je Rakitna precej bliže. Krajsa vožnja, več časa za oddih. Cenejša, smiselnejša rekreacija. Investicije so tukaj zelo racionalne: omogočajo užitek in

like Lašče. Če bi želeli poudariti, da je barjansko-krimsko območje prvenstveno idealno torišče za izletni in letovišarski turizem, bi morali po drugi plati opozoriti, da bi utegnil v obsegu turjaško-velikolaškega težišča prevladovati šolski turizem. Seveda ne z vidika sedanjega stanja, ampak prihodnjih možnosti.

Na Turjaku je gostišče za silo urejeno. Seveda ne bi mogli biti s tem zadovoljni. Potrebne bodo estetske dopolnitve, pa tudi rekonstrukcijska dela, ki jih Zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani že izvaja. Gre za preoblikovanje Turjaka v važno turistično izletišče, ki bo glede na svojo lego ob modernizirani cesti Ljubljana—Kočevje še znatno pridobilo na svoji aktualnosti in privlačnosti. Tu-

ristični mik prenovljenega in funkcionalno preurejenega Turjaka bi povzdignili še z namestitvijo mizic in klopic v gozdu ter drugimi vzporednimi turističnimi ureditvami.

Velike Lašče so v tem težišču druga osrednja točka. Slovenske Atene jim pravimo. V tem okolju so se rodili Primož Trubar, Fran Levstik in Josip Stritar. Le pomislimo, kaj bi dejal na primer Levstik, če bi lahko povedal svoje mnenje o tem, kakšni občutki ga navdajajo ob misli, da sodijo Velike Lašče v okvir občine Ljubljana—Vič—Rudnik. Za Prešernovo Vrbo ga na Slovenskem verjetno ni kraja (izvzemši večjega mesta), ki bi bil tako izrazito središče slovenskega šolskega turizma kakor so na primer Velike Lašče. Videti je, da se domačini tega premalo zavedajo. Turistično društvo bi lahko pripomoglo k lepšemu razvoju in napredku, pa je rajši zadremalo. Vključ izpodbodnim prizadevanjem iz Ljubljane. Ni čuditi, da bi se bilo tukaj kaj spremenilo. In vendar se tukaj ponuja vrsta pobud v skladu s pomenom slovenskih Aten na področju šolskega turizma.

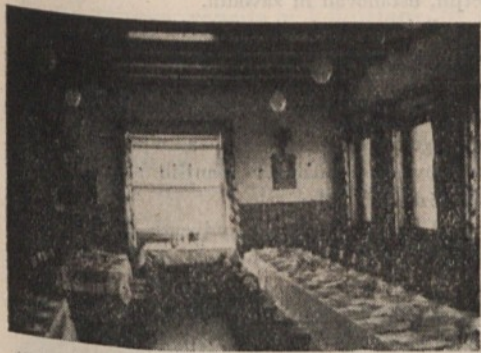
Mar ne bi kazalo v dveh, treh prostorih osredotočiti ves izvorni ali reproducirani material, ki se nanaša na svetlo kulturno dejavnost slavne velikolaške trojke? Mar ne bi bilo mogoče postaviti nekje v sreu Velikih Lašč preprosti, toda arhitektonsko učinkoviti Pantheon s slikami naših treh velikanov z zgoščanim besedilom? Seveda ne bi mogli prezreti neodložljivih vzporednih nalog: zagotoviti kvalitete, dostojne gostinske uslug in zasebno turistične sobe; vzgojiti strokovno uporabljene turistične vodnike; urediti lokalni avtobusni promet na relaciji Velike Lašče—Rašica ter Velike Lašče—Sp. Retje in Velike Lašče—Podsmreka; poskrbeti za turistični prospekt; odpreti turistično pisarno, ki naj bi razen razpečevanja prospektov in prodaje spominkov ter razglednic skrbela tudi za receptivno, vodniško ter informacijsko službo. Razen tega bo treba do prihodnjega leta zagotoviti bencinsko črpalko (cesta Ljubljana—Kočevje).

Tretjič: dolomitsko turistično težišče. V centru je Polhov Gradec. Tudi to območje je namenjeno izletniškemu in rekreacijskemu turizmu. Med obema vojnama je bil Polhov Gradec razen Smarne gore in Katarine (Topola) najbolj priljubljeno izletišče Ljubljancem, zlasti kolesarjev, Danes stoji tukaj Turistični dom. Turistično društvo je krepko pognalo turistično kolo. Maršal Tito se je dvakrat mudil v tem domu in je bil z vsem prav zadovoljen. Ureditev ceste Ljubljana—Polhov Gradec je bila zagotovljena. Sledili so tukaj dodatki v turističnih investicijah: najprej klet, terasa in

Nadaljevanje na 5. strani

Turizmu so vrata odprta na stežaj!

Nadaljevanje s 4 strani
 lovska soba v sosednjem traktu; nato tri leto-
 višarske hišice. Prvi dve ne sodita v to okolje;
 tretja je arhitektonsko in lokacijsko imenitna.
 Tretji dodatek: letos so prizidali novo obedni-
 co s kapaciteto do 60 sedežev. Ozko grlo je
 bila kuhinja. Zato so jo razširili. V sezoni 1963
 bo precej bolje. Nadaljnje neodložljive per-
 spektivne naloge na osnovi že potrjenega ure-
 ditvenega načrta: brez vode ni turizma, ni
 pravega oddiha. Zato zajeziti Božno, da bo
 mudila vsaj nekaj osvežilnega namakanja. Na-
 daljevati z gradnjo počitniških koč po vzorcu
 tretje, najmlajše. Igrišča, počivališča, kurišča
 itd. Estetsko izoblikovati celotno okolje okrog
 tega že precej razčlenjenega rekreacijskega
 jedra. Izkoristiti edinstveni motiv sedežnega
 kroga na krošnji grajske lipe za izvirno, stan-
 dardno turistično prireditev.

V tem območju bi morali posvetiti prav
 posebno skrb Topolu (Katarini), ki naj kot
 priljubljeno izletišče še napreduje. Priporoč-
 ljiva bi bila tukaj ustanovitev Turističnega
 društva, ki čakajo nanj hvaležne naloge.
 Osnovni pogoj je že tu: s sodobnimi vozili
 se lahko pripeljemo do vrha. Druhi pogoj pa
 tudi ni od muh: še prav dobre gostinske
 usluge.

Seveda še niso s tem celotno izčrpane
 perspektivne naloge glede razvoja turizma v
 naši občini. Vzporedno s perspektivno turi-
 stično problematiko v okviru navedenih treh
 osnovnih težišč moramo upoštevati še druga
 vprašanja, ki zajemajo na primer nekatera
 turistično zanimiva in značilna okolja, pro-
 storsko tesneje naslonjena na populacijsko je-
 dro našega področja.

Nedvomno bo čitatelje „Naše komune“
 zanimalo, kako je na primer s turizmom na
 bližnji dolenski strani. Tukaj sta predvsem
 Ljavada in Golovec. Res, ne bi mogli kar tako
 mimo njiju. Ljavada je skrit turistični biserček
 ob Ljubljani. Se zmerom je premalo Ljub-
 ljančanov, ki bi ga bili spoznali in vzljubili.
 Seveda ni vse tako, kakor bi želeli. Prosim
 vas, povejte mi, kje bi nekí bilo vse tako, da
 bi bili popolnoma zadovoljni. Prva ugotovitev:
 gostišče je premajhno in ni kos potrebnim
 nalogam ob konicah. Drugič: kljub temu
 pa bi bilo v tem okviru to ali ono lahko
 boljše. Morebiti še kaj drugega. Pa pustimo
 to ob strani. Ni pa dvomiti, da je usojen
 Ljavadi svetel perspektivni razvoj, če bomo
 le količkaj umeli, zavzeti se za to čudovito
 turistično postojanko.

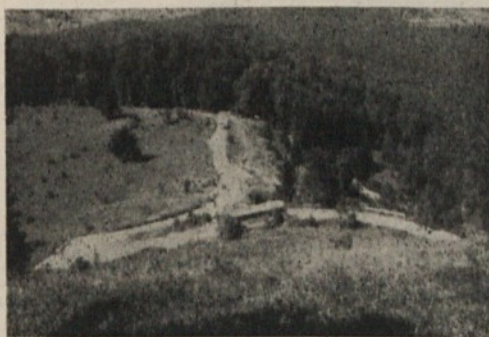
Zato je v letu 1963—1964 predvideno
 neodložljivo izpopolnjevanje tega gostinsko-
 turističnega obrata: kleti bo treba urediti;
 sanitarije posodobniti; prostore povečati. Tudi
 kopališča ni, igrišče tudi ne. Edinstvene mož-
 nosti za rekreacijske in estetske ureditve ob
 nabrežju ter celotnem okolju so fantastično
 zanemarljive. Vse okolje vpije po visečem
 mostu čez Ljubljano. Ljavada naj bi postala
 izhodišče za plovbo v smeri Vrhnike; pravi
 turistično gostinski, vodnošportni in rekreacij-
 ski biser ob Ljubljani. Tudi tukaj bi lahko
 precej pognalo to turistično kolesje ambiat-
 aks poudarjeno Turistično društvo Ljavada, ob
 sodelovanju tudi sosednjih letoviščarjev, se-
 zonskih prebivalcev prijetnih, estetsko ure-
 jenih počitniških hišic (le 2—3 „parke“ med

njimi) v nadaljevanju Ljavade ob Ljubljani.
 To naselje so krstili z označbo „Na kolišču“. Glede na to bi bili njegovi prebivalci do-
 dobni „koliščarji“.

Pa še Golovec. Precej ga zanemarjamo.
 Seveda predvsem zato, ker ga Grad in pa
 Rožnik preveč izpodrivata. Ko bo Ljubljana
 četrtemilijonsko mesto — ta pravljica bo po-
 stala resnična prej nego si mislimo — pa se
 bodo tudi našemu polovškemu pastorku turi-
 stična „vremena zjasnila“. Golovec je zaslo-
 vel (in bo še bolj) zaradi svojega Astronom-
 sko-geofizikalnega observatorija. Tudi takšne
 pridobitve lahko precej pomenijo v turizmu,
 kjer ne kaže ničesar podcenjevati. Le pravilno
 je treba stvar prijeti. Seveda ne mimo turi-
 stičnih delavcev in mimo Okrajnega zavoda
 „Zeleni pas“.

Še bežen pogled v Rožno dolino. Kla-
 sična tla olepševalno-turističnih prizadevanj.
 Prihodnje leto bomo lahko proslavljali 60-
 letnico, kar obstoja in deluje Olepševalno tu-
 ristično društvo Rožna dolina, ki sodi med
 najstarejše turistične organizacije na Slove-
 nskem. Po nepretrganem delovanju (izvzemči
 leta okupacije) nemaža celo nestor med TD
 (TOD) na Slovenskem. Glede na to bi se o
 perspektivnih nalogah rožnodolskega turizma
 nadrobneje razpisal v naslednji številki „Naše
 komune“ — seveda, če se naš urednik s tem
 strinja; pa da mi že sedaj obljubi, da ne bo
 strigel peruti mojim mislim s tistim čudovi-
 tim instrumentom časnikarskega postopka, ki
 mu sicer pravimo — škarje, svinčnik ali koš.
 Trije samostalniki, toda le en ter isti pojem.
 Mar ni res? Nemara bi dodal še katero misel
 o tem, kako bi lahko praznovali dvojno roj-
 stvo: 65-letnico Rožne doline in 60-letnico
 njenega Olepševalnega društva.

Ob sotočju Ljubljane in Malega grabna
 nekaj pripravljajo. Pozor! Oodobni mostiščarji
 želijo postaviti mostiščarsko naselje, zasno-
 vano po maketi arhitekta mostiščarskih spret-
 nosti Karla Kislja. Prav na tem prostoru so
 odkrili še najidealnejše ohranjen, mostiščarsko
 „navdahnjen“ barjanski travnik. Nekaj podob-
 nega imajo ob Bodenskem jezeru (zlata jama
 za turizem!). Nedvomno terja realizacija tega
 načrta širše sodelovanje. Štirje mostiščarski
 gorečnejši so se šli o strokovnih nadrobnostih
 posvetovati celo k pisatelju J. Jalnu, duhov-
 nemu očetu „Bobrov“. Sedaj pa še dvojni
 odmev njegovih „Bobrov“ in turistične mosti-
 ščarske zavzetosti: mladince Turističnega dru-
 štva Ljubljana—Prule (sosedje na drugi strani
 Ljubljane) so krstili za „bobre“. Skrbijo za
 red ob zasilnem pristanišču na Špici. Svoji
 prvi plovni motorki so dali ime „Bober“. Ko-
 liker gre za lokacijsko plat in za širše, aktu-
 alno sodelovanje, bi kazalo razmišljati o tem,
 kako bi se tej pomembni pobudi organizirano,
 programsko pridružili.

Kaj pa Mirje, Trnovo, Glace, Vič itd.?
 Nepregledna vrsta turističnih možnosti in ak-
 tualnosti. Izhodišče? Pomislite na ustanovitev
 ambientskega Turističnega društva. Potem bi
 lahko o tem kaj nadrobnejšega preročevali.
 Tudi pri nas velja geslo: ustanavljajmo turi-
 stična društva. Ne le v omenjenih okoljih.
 Tudi drugod, kjer je potreba in kjer se
 manjka dobre volje.

Z LJUDMI, KI SO UJELI UTRIP ČASA

Seme je padlo na rodovitna tla

„Ižanci smo si kaj radi v zobeh, no, ne tako hudo, da bi prešlo v
 hudo kri,“ je tisti čemerni ponedeljek pripovedoval, Ciril Podržaj, ki
 mu je razvoj tega kraja, vse od časa, ko se je spoprijel s kruto barjan-
 sko zemljo in ji predal v varstvo vse svoje moči, še posebej pri srcu.
 Beseda je dala besedo in kaj bi lahko še pri tem dejali, da je v prijetni
 družbi, ko nama je krotil dolgčas še direktor KZ „Mokre“ Tone Grum,
 kaj hitro minil čas v kramljanju, kot ga morda doživíš le med takimi
 ljudmi, kot so prav Ižanci.

Zima je razgrnila svoje pisano obla-
 čilo in iz osamelih dreves, ki visijo kot
 zob časa nad pusto pokrajino, je poži-
 vil spokojno tišino upognjenih brez,
 pogovor ljudi, ki so razodevali to in
 ono, pač vse tisto, kar ljudje občutimo
 nekje v tisti skriti notranjosti, ki ji ni
 meja, pa čeprav je prežeta z grenkobo,
 ki ji kdaj pa kdaj dela prijetno druž-
 bo, dogodek, prav tako doživetje, ki
 popelje človeka v upanje, v tisto iskrico
 upanja, morda edine človekove rešitve.
 Res je, tudi Ižanci so upali in še
 upajo. Upajo, da bodo danes ali pa
 morda že jutri, če ne pa vsaj čez nekaj
 dni, zajeli z vedrom tudi iz svojega
 vodnjaka, si iz pip natočili zdrave vode
 in si temu na čast pripeli v gumbnico
 cvet, cvet, ki pomeni zmago nad za-
 ostalostjo in zmago nad neoporečeno
 voljo in s pogledom v prihodnost.

Prijetno je bilo tisto čemerno po-
 poldne. Še prijetneje pa nam je bilo
 pri srcu teh ljudi, s katerimi smo so-
 doživljali vsaj v mislih, če že ne dru-
 gače, njihovo borbo za boljšim, za
 lepšim, za srečnejšim jutrišnjim dnevom.

V zadrugi so od tistega dne pred
 petimi leti, ko so se po pisarnah dre-
 njali drug nad drugim in si z osornimi
 pogledi, čeprav ne radi, pa tako iz
 človeških grdih navad, skušali pribori-
 riti za vsako ceno, vsaj svoje mesto,
 prav tisto mesto, o katerem so tiste dni
 le sanjali. Prihodnost pa je tudi njim
 prinesla svoje. Prinesla jim je volje,
 delovnega poleta in morda kar je med
 ljudmi še toliko bolj pomembno, pri-
 nesla jim je upanje, da se bodo rešili
 ozkih okovov, ki jim jih je pripel čas,
 ki ne pozna meja in ne ljudi. Čas pa
 je tudi njim zaoral lepšo ledino. Do-
 bili so nove prostore in vsak je dobil
 svoje mesto, prav tisto mesto, za kate-
 rega se je kaj nerad boril s svojimi
 tovariši še pred leti v tuji hiši, ki jim
 ni mogla nuditi vsega. Še pred petimi
 leti so imeli samo en traktor s priko-
 lico in plugom, danes pa imajo že osem
 traktorjev, tako, da niso skoraj nikoli
 v zadregi, ko pridejo največja poljska
 dela. Pogovor pa se še vedno vrta tam
 okrog tistega leta, ki bo ostal marsika-
 teremu Ižancu, še dolgo v spominu.

„Razvoj ne pozna meja, čeprav smo
 začeli le z odkupom, smo že eno leto
 kasneje ustvarili precejšen dohodek z
 eteričnimi olji, s temi sredstvi pa smo
 si nakupili mehanizacijo in šli pot
 strmo naprej,“ je segel v besedo tov.
 Grum. Kronist bi petletno obdobje
 izžanske zadrage morda obeležil takole:
 Zrasli so skoraj iz nič, danes pa se že
 s ponosom ozirajo po lepo urejenih
 travnikih in pašnikih, še posebej pri
 srcu pa jim je lahko vse kar so ustvari-
 li s svojimi rokami, s svojimi žulji.
 Pred dvema letoma in še prej so se
 lotili arondacije. Pridobili so 50 ha no-
 vih zemljišč, vso to površino pa so
 usposobili za krmno osnovo. S ponosom
 pripovedujejo, da so že zgradili zaprti
 hlev za 200 glav živine, ki se mu bosta
 že prihodnji mesec pridružila še dva
 s silosom, tako, da ne b o več težav tudi
 zavoljo krme.

Morda pa je le nekaj kar občuti
 gost, ki obišče ta kraj, in se za hip
 ustavi v zadrugi. „Selekciji bomo nu-
 dili vso skrb, v hribih smo pripravili
 50 ha pašnikov, ki jih ta čas dokončno
 urejemo in bodo sposobni za inten-

zivno krmno proizvodnjo,“ je znova
 povzel besedo tov. Grum in povedal še
 nekaj besed, kakšno je bilo vsa leta
 nazaj in danes tudi gospodarjenje v
 njihovi zadrugi.

Oglejmo si za čas le nekaj drobnih
 podatkov, iz katerih lahko že takoj
 vidimo, da je tudi v gospodarjenju šla
 pot zadrage kaj hitro kvišku. Tako je
 pred petimi leti znašala vrednost
 osnovnih sredstev 7.900.000 dinarjev,
 do prve polovice letošnjega leta pa je
 že narasla na 98.100.000 dinarjev. Pre-
 cejšen skok je napravil še bruto pro-
 dukt. Ta se je namreč v tem razdobju
 dvignil od prejšnjih 87.600.000 kar na
 401.777.000 v lanskem, v letošnjem le-
 tu pa je planiranih že nekaj več kot
 420.000.000 dinarjev. V zadrugi pravi-
 jo, da lahko s polnim zaupanjem gle-
 dajo na prihodnost, saj si že do konca
 letošnjega leta obetajo za 20% večjo
 realizacijo svojega proizvodnega plana.
 Tudi vrednost dohodka je dosegla lepe
 uspehe. Ko so leta 1957 zapisali v svo-
 jjo kroniko s črnimi črkami 400.000 di-
 narjev dolga, so do lani, ta madež že
 tako očistili, da so ustvarili dohodka že
 za 38.855.000 dinarjev, vrednost či-
 stega dohodka pa je samo lani dosegla
 vrednost okrog 12.000.000 dinarjev.

Ob koncu še beseda, dve, o uprav-
 ljanju. Zadruga združuje v svoji sredi
 tri ekonomske, ali kot jim sami pravi-
 ajo, poslovne enote — kmetijsko, go-
 zdarsko in za blagovni promet. Te so
 razdeljene še na obračunske enote kot
 na primer traktorski park s svojim
 delavskim svetom in upravnim odbo-
 rom. Na prvih sestankih teh ali onih
 svetov in odborov, je prevladovala bolj
 ali manj tišina, danes pa upravljalci
 kaj radi sežejo v besedo, postavljajo
 ta ali drug predlog, kritično ocenju-
 jejo svoje delo, vse za boljše gospodar-
 jenje, za jutrišnji dan.

Toliko le o zadrugi. Zdaj pa se za
 čas preselimo k življenju na Igu. O
 njem nam je pripovedoval „živi leksi-
 kon“ tega kraja, Ciril Podržaj, sicer
 tudi predsednik krajevne odbora.

Začnimo kar pri vodovodu, prav pri
 tistem problemu, ki tare Ižance z nji-
 mi pa še prebivalce okoliških vasi, že
 leta in leta. Prva etapa gradnje vodo-
 voda, dolg bo 27 km, je že pri kraju.
 Od Iga pred Staje do Kota so si ljudje
 v pozdrav novi pridobitvi podali roke
 in grenka misel na preteklost, ko so
 hodili z vedri, daleč proč od domačij,
 po vodo, je ostala le v spominu. Nov
 čas je tudi tu napravil svoje. Ljudje iz
 Staje in Kota pa bodo pomnili dan, ko
 je stekla po kanalih voda v njihove
 kraje, še dolgo, šolgo. Kako tudi ne,
 saj so do nedavnega vozili in hodili po
 vodo celo na Ig. Z drugo stapo vodo-
 voda, povezoval bo Ig, Stajo, Kot, Iško
 vas, Strahomer, Vrbljenje, Tomišelj in
 Brest, in bo tekla od Kota prek Iške
 vasi do Iške, so začeli pred dobrim
 mesecem, nastale pa so težave, prek
 katerih ne bo tako lahko doseči tega
 cilja. Za zdaj imajo le dva milijona,
 potrebovali pa bi jih devet. Obljubili
 so jim pomoč, za sedaj pa je ostalo le
 pri besedah. No, ko bo to mimo, bo
 šlo delo spet svojo pot, pa tudi življe-
 nje v teh krajih, bo uhralo novo pot,
 prav tisto pot, ki si jo ljudje tod okrog
 želijo že leta in leta.

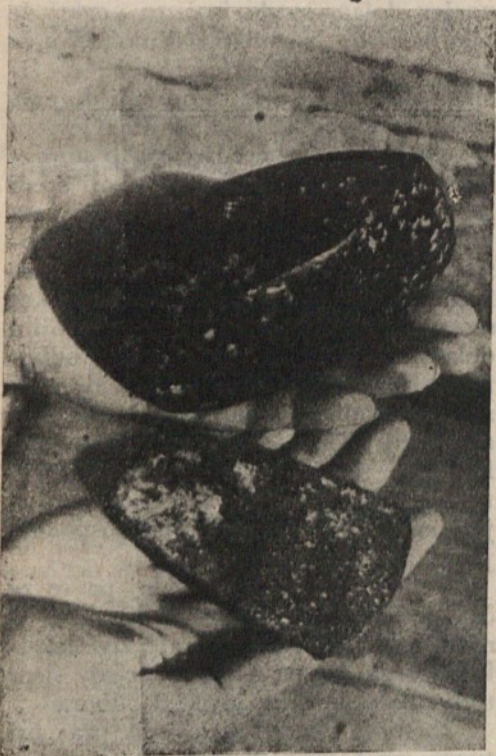
Ivan Virnik

OB LETOŠNJIH ARHEOLOŠKIH IZKOPAVANJIH

Predniki Benetk na ljubljanskem barju

Ze zelo dolgo je tega, kar so izkopali na ljubljanskem Barju prve ostanke čudnih bivališč in predmetov za vsakdanjo rabo davnih ljudi. Kosi namočenih in že čisto gobastih kolov, zabiti v barjansko dno, pravzaprav v dno nekdanjega jezera, z žerjavico počasi in neskončno potrpežljivo izdolbeno deblo, ki je služilo za čoln, odlomki glinastih posod, koščeno, kamnito in kovinsko orodje in orožje, vse to je razvnelo domišljijo domačinov prav tako pa tudi znanstvenikov, zgodovinarjev in arheologov.

Na osnovi teh najd so v Narodnem muzeju rekonstruirali tako davno naselbino, napravili maketo in sliko ter oboje razstavili. Za obiskovalce so se tako že spet rodili koliščarji, čudno, nekoliko skrivnostno primitivno ljudstvo, ki je v mlajši kameni, bakreni in bronasti dobi živelo na Barju. A Barje je bilo takrat še jezero; zato so si ti ljudje zgradili hiše na kolih, ki so jih zabijali v jezersko dno. Na teh kolih so sestavili ploščad iz brun, nanjo pa postavili kooce. Komfort ravno ni bil na višini, zato pa so bili dobro zavarovani z vodo. Živeli so od lova in od nabiranja sadežev, ribolova in pa od preprostega poljedelstva. To pa je bilo tudi približno vse, kar so vedeli o koliščarjih.

Primerka kamnitih sekir, ki so jih našli letos na Igu; zgornja je kladivasta iz črnega diorita z gladko odprtino za toporišče, spodnja pa trapezasta iz zelenkastega serpentina. Služile so najbrž samo za lov in boj.

Seveda se znanstveniki s tem niso zadovoljili. Da pa bi dopolnili podobo tiste dobe v neposredni bližini Ljubljane bi bilo treba še mnogo podatkov. Vprašanja so se vsiljevala kar sama: kakšna so bila ta kolišča? Ali so bila vsa enaka in če ne, koliko vrst jih je bilo? Koliko je bilo vseh kolišč — vsaj kolikor se še lahko ugotovi? Koliko časa so ljudje bivali na koliščig? Pa kakšni so bili ti ljudje? Njihova družbena ureditev? Vera? Materialna kultura v celoti?

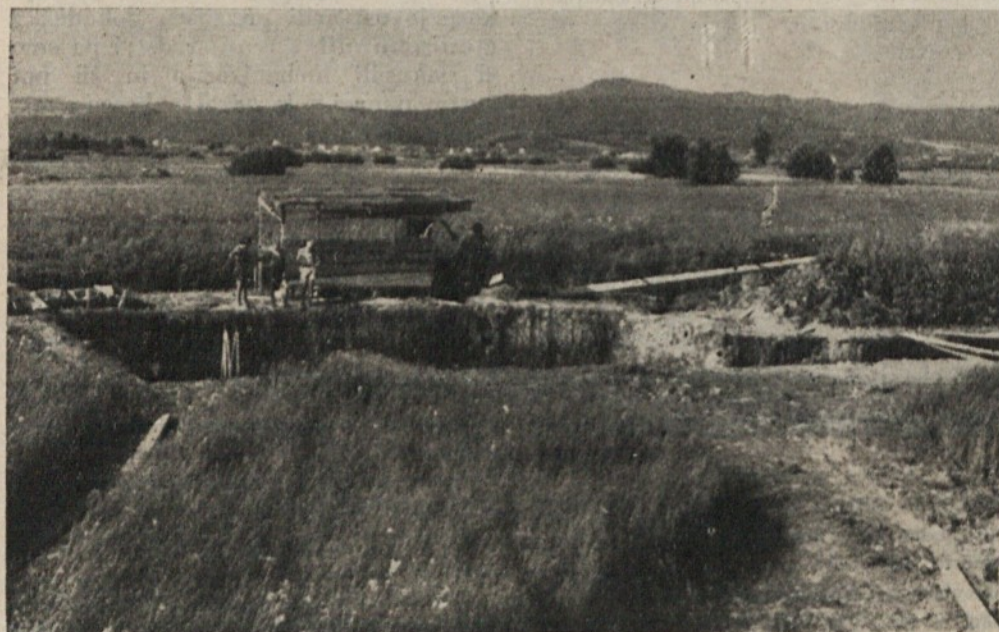
Na vse to bi bilo treba najti odgovor. A, to ne gre tako hitro. Rešitve teh ugank so skrite v zemlji. Se slabše, v močvirni brozgi in mastni, mokri barjanski ilovici. Treba je kopati, črpati vodo in spet previdno kopati, malone precediti vsako pest blata, da bi našli zdaj črepinjico, zdaj kakšno rezilce ali ostanek hrane. Sele na pod-

lagi vsega tega, skrbne proučitve in temeljite analize lahko znanstveniki rekonstruirajo del podobe takratnega naselja, življenja, dobe.

Letos so po dolgih letih arheologi spet zasadili lopate na Barju. Na parceli Kmetijske zadruge Ig ob Resnikovem kanalu so namreč že pred leti, ko so kopali kanal, naleteli delavci na ostanke kolov in lončenih posod. Obvestili so pristojne organe in arheološka komisija z Akademije znanosti ter Univerze v Ljubljani je po skrbnem pregledu ugotovila, da gre tu za sledove kolišča in celo enega najstarejših znanih. Obenem so odkrili sledove še nekaterih drugih kolišč in ugotovili točna nahajališča. Na osnovi tega so izdelali petletni načrt sistematičnega raziskovanja Barja in odkritih kolišč.

Letos v začetku julija so začeli z delom. Ekipo arheološkega seminarja Univerze je vodil univ. prof. dr. Josip Korošec, finansirala pa sta Kidričev sklad in ObLO Vič-Rudnik. Ko so se prebili čez prve težave terenskega dela — organizacija dela in življenja ekipe, odkop in črpanje vode — so kmalu naleteli na zanimive najdbe.

Predvsem velja omeniti kakih šestdeset in več kolov, zabitih v polžarico — plast na nekdanjem jezerskem dnu, polna hišic majhnih polžkov. Koli so bili še razmeroma dobro ohranjeni in da ne bi razpadli, so jih arheologi namakali v bližnjem Resnikovem kanalu. Vsi koli so bili povsem in izredno gladko ošiljeni, kar je arheologom še posebej belilo lase: našli namreč niso niti enega kovinskega kosa orodja, ki bi bilo nujno potrebno za tako delo. Potem pa so se potolažili. Našli so pet povsem celih kamnitih sekir, tri črne iz trdega diorita, kladivaste, ter dve ploščati, trapezasti, iz zelenkastega serpentina. Uganka ošiljenih kolov, prav kakršnih doslej še niso našli — le odlomljene ali zasekane in odlomljene — je torej rešena! Toda kmalu so zdvo-

Pogled na najdišče ob Resnikovem kanalu. Prve najdbe so razmeroma kar globoko, tudi do 140 centimetrov!

mili. Če si namreč dobro ogledamo ostrine kamnitih sekir, bomo videli, da so sicer vsega spoštovanja vredne, vendar pa z njimi in tudi zaradi oblike teh sekir ni bilo mogoče tako lepo in pa gladko ošiliti sveže lesene kole. Dač pa so jih najbrž uporabljali za lov in boj, sa jbi se lahko v ta namen odlično obnesle.

Ostanki keramike, to je glinastega posodja kažejo različno kvaliteto: nekaj grobe, za vsakdanjo domačo rabo, nekaj boljše, okrašene in celo poslikane. A kar je najbolj zanimivo in skoraj neverjetno: na nekaterih od teh črepinj so se ohranili tudi ostanke hrane, zlasti maščob, ožgani in trdi, a vendar so tako dobili prve zanesljive dokaze o koliščarski kuharski spretnosti.

Sicer pa so se hranili z divjačino, ribami ter gozdnimi in močvirskimi sadeži. Globoko pod blatom so našli lupine lešnikov, česnjeve pečke, pečke malin, ostanke vodnega oreška, želoda in žira. Kako so pripravljali hrano iz poljskih pridelkov, se ni dalo ugotoviti. A najbrž so pekli nekvašen kruh, ali pa kuhali močnik iz moke, ki so jo mleli s primitivnimi žrnjami.

Po najdbah, ki so jih vrisali, opisali, fotografirali in delno proučili sodijo arheologi, da je to kolišče nastalo nekako okrog 1800 let pred našim štetjem. Pravzaprav pa ni bilo eno samo, ampak dve, kakor se je pokazalo po natančnem tlorisu, eno poleg drugega, zaščiteno proti jezeru in valovom s primitivnim valobranom, to se pravi z močnim deblom, ki so ga tudi našli.

Ker so bila letošnja izkopavanja samo del večjih izkopavanj, ki so predvidena v petletnem načrtu raziskovanja preteklosti ljubljanskega Barja, seveda niso še odgovorila na vsa zastavljena vprašanja. Vendar prav na osnovi odkritja tega kolišča lahko ugotovimo nekaj novih dejstev. Predvsem, da je to eno najstarejših znanih kolišč, da je bilo na robu nekdanjega jezera, po čemer lahko sklepamo, da so bila kolišča po pravilu, ki ga radi povzemajo, na zamočvirjenem delu ob obali, še vedno zaščitena z vodo, a obenem tudi obvarovana pred posledicami nenadnega naraščanja jezerske gladine pri eventualnih poplavih.

Janez Mesesnel

Delavska univerza v novi sezoni

Nadaljevanje s 3 strani

V okviru letošnjega programa bodo poleg vseh ostalih oblik, organiziranih na željo delovnih in družbenih organizacij, redno potekale, naslednje izobraževalne oblike:

- Večerna politična šola, namenjena družbeno-političnim delavcem, ki bo po oddelkih z vsebinsko prilagojenim programom ustrezala področjem delovanja slušateljev.
- Mladinska politična šola,
- Seminarji za mlade komuniste,
- Marksistični krožki,
- Seminarji za predsednike in tajnike krajevnih družbeno-političnih organizacij,
- Posebni seminarji za združbene svete, za delo organov krajevnih skupnosti, za šolske in upravne odbore šol ter druge organe družbene samouprave.

Posebne skrb bo delavska univerza v letošnji sezoni posvetila organizaciji posebnih seminarjev, na katerih bodo usposabljali člane delovnih kolektivov za delo v delavskih svetih, upravnih odborih in drugih organih v podjetjih, ustanovah in zavodih.

Poleg navedenih oblik bodo organizirani posebni seminarji s področja strokovnega izobraževanja; med njimi seminarji za vodilne kadre v gospodarskih organizacijah, za zunanje-trgovinsko poslovanje, administrativno in računovodsko službo v manjših samoupravnih organizacijah itd.

V okviru delavske univerze delujejo tudi večerne osemletke za odrasle, jezikovni tečaji, šole za življenje in šole za starše.

V obrobih krajih naše občine, predvsem po vaseh, so v preteklem letu občani pokazali precejšnje zanimanje za poljudno-znanstvena predavanja, predvsem opise dežel in ljudstev. Zato je delavska univerza v letošnjem programu pripravila vrsto zanimivih predavanj, spremljanih z barvnimi diapozitivi, s potovanj po Angliji, Franciji, Italiji, Švedski, po Južoslaviji, Sovjetski zvezi, Afriki, Švici itd.

Naša želja in prošnja je, da se z nasveti, pripombami in željami obračate na Delavsko univerzo. S sodelovanjem pa bomo zagotovili uspešno izobraževalno delo, ter ga vodili k napredku in izpopolnjevanju in našim skupnim družbenim ciljem.

Darko Perovšek

NASI KRAJI — NASI LJUDJE

POLHOGRAJSKE RAZGLEDNICE

Po ovinkasto speljani asfaltni cesti ob romantičnih bregovih hudo-urne Gradašnice, nas v pičle pol ure avtobus potegne iz Ljubljane v enega izmed najlepših turističnih koticov prelepe ljubljanske okolice — v Polhov Gradec.

Če bi hoteli na kratko odgovoriti na vprašanje, kakšen je ta kraj, bi gotovo najbolj zadeli, če bi rekli, da je to kraj s turistično perspektivo. Zdi se, da ima res največ možnosti, prav v tej dejavnosti. Posebne industrijske perspektive nima. Lesnoindustrijsko podjetje reže kruh približno stotim prebivalcem. S kmetijstvom se kmetje po strmih bregovih, s tanko plastjo, suhe pečene ali težke ilovnate zemlje, v glavnem samo mučijo, posebnih uspehov pa ne morejo doseči.

Turist, ki se je prijetno utrujen ustavil na vrhu Grmade, na Gori ali na Tošču, treh najvišjih razglednih točkah v Dolomitih, bi dejal: „Če bi ne imel že spletenega gnezda v Ljubljani, bi si ga spletel tu, v teh od vremena razjednih hribih, v tem planinskem svetu, na robu Ljubljane med zasanjanimi domačijami, skritimi v častitljivo starih hruškah, ki mečejo senco na čudno oblikovane njivice med grapami in pa med plazovi.“

mi, ko je vsakemu žal, če pride v te kraje brez smuči, da bi se ves dan spuščal po sončnih rebreh, takrat, ko je Ljubljana s svojo meglo nad hišami in umazano „žlabudro“ na cestah, gotovo najbolj dolgočasno mesto na tistem svetu, ki ga pozna, povprečen Slovenec.

Zato še enkrat: Polhov Gradec ima prihodnost v turizmu, veliko manj v industriji in v kmetijstvu, vsaj v takem ne, kot ga lahko vidimo danes. Kmetijstva sicer vsaj na boljših nižinskih predelih, kjer je možna strojna obdelava, ni zapostavljati, to je dokazala izpostava kmetijskega obrata Bokalci, ki z majhnim številom pridnih delavcev na razmeroma majhnih površinah neguje 95 krav, tako da je lahko vsakemu kmetu, ki pogleda v ta hlev, samo težko pri srcu, ko pomisli na tistih nekaj svojih repov.

Nekaj zemlje je še v „Dolini polhograjski“, ki bi lahko dala veliko več, kot da, če bi ne bila tako neusmiljeno

polna nedeljskih turistov, mladih ljubimcev in starih ljubiteljev narave, čistega zraka in sonca.

Tudi turistični dom s svojo prijetno domačnostjo, s potrpežljivim osebjem in okusnimi čevapčiči, zgrajen večji del z dobro voljo domačinov in s posebno prizadevnostjo nekaterih turističnih delavcev, vsakega obiskovalca spet in pa spet vabi, da si med jelševjem ob po-

toku oddahne od celotedenskega dela in za nekaj ur pozabi na nevšečnosti v službi.

Štiri družine so si v bližini tega doma že postavile svoj weekend in zdaj kot mravlje vsako nedeljo brskajo, grebejo, presajajo drevesca in čistijo okolico. Tu so našli svoj prijetni — drugi dom.

Janez Praprotnik

Turistični dom v Polhovem Gradcu — toplo domače zatočišče številnih turistov. Večino obnovenih del so napravili domačini s prostovoljnim delom. Tudi nad 500 m dolg vodovod je bil letos napeljan v nekaj dopoldnevih. Prav tako udarniško tudi Dom, ki ga vidite na sliki, je postal posebno za zimske dni občutno premajhen, zato so zadaj zgradili še salon, ki lahko sprejme 60 do 70 novih gostov.

Tako turist, ki vidi samo tisto, kar je za oči prijetno, redko pomisli, kako skrivljen je hrbet gospodarja domačije, na katero gleda kot na obljubljeno deželo, ne pomisli, kako zgarana je roka gospodinjice, ki ji je edino kozmetično sredstvo ostra studenčnica in pa neprestano delo za kup zdravih otrok, edino razvedrilo. Ne pomisli, kako majhen deček in drobna, slabo oblečena deklica jutro za jutrom, celo zimo tiho gazita zametene steze, ki vodijo čeli dve uri pa tudi več do šole v dolini.

Da, čudovita je ta zemlja. Čudoviti so gozdovi spomladi, ko lije skozi svetlo zelenje, sončna luč, omotično lepe so benožeti v poletni vročini, ko nad njimi prhutajo postovke in krožijo kragulji, najbogatejša je jesen s svojim kostanjem in gobami in posebno tiha in skrivnostna je pokrajina, pozi-

prevezana z razori in z regradom poraslimi stezami, če bi ne rasla na vsaki lehi druga kultura. Toda te zemlje navezadnje res ni veliko.

Kmetijski strokovnjaki so ugotovili, da so nekatera pobočja primerna za sadovnjake in lahko pričakujemo, da bomo v nekaj letih lahko v nekdanjo partizansko Babno goro šli na trgat, ne sicer na grozdje, ampak na hruške in na jabolka.

Tako počasi prodirajo novi odnosi tudi v ta pozabljeni kot naše občine, ki se ga včasih Ljubljana ni spomnila drugače, kot takrat, ko ji je zmanjkalo dobrih bukovih drv in takrat, ko je poleti 1924 iz radovednosti hotela videti razdejanje, ki ga je napravila strašna povodenj.

Danes je precej drugače. Asfalt vleče vse tisto, kar ne hodi več peš in tako je vsaka nedelja v Polhovem Gradcu,

AVGUST 1962 ...

Iz našega spominskega albuma: Letos avgusta je bil med mnogimi gosti na Kureščku tudi predsednik Tito. Potem, ko si je ogledal turistični dom se je napotil še v bližnjo okolico, da bi v svoj objektiv ujel vsaj delček tistega, kar je doživel tisto popoldne med nami.

UTENSILIA

Ljubljana

Na praznik republike so na Barju na Zadržnem domu odkrili ploščo žrtvam narodnoosvobodilnega boja. Po uvodnem govoru je sledilo polaganje vencev in kratek kulturni program. Žalni slovesnosti je prisostvovala velika množica ljudi.

Kakšno bo novoletno praznovanje v naši občini

Priprave za praznovanje Novega leta in prihoda Dedka Mraza so v polnem teku v pionirskih organizacijah, po šolah, v vzgojno-varstvenih zavodih in društvi prijateljev mladine na terenih. Najbolj so te priprave razgibale pionirske organizacije, kjer se pionirji v kroških učijo raznih igrice, recitacij, plesov itd., drugi pa v tehničnih kroških pripravljajo predmete za okrasitev razredov, pročelj itd. Skoraj po vseh šolah bodo pionirji izvedli praznovanje po razredih in se ali med seboj obdarili ali pa za določeno vsoto kupili darila za celoten razred.

Vsem 43 šolam in varstvenim u tanovam so dodeljena podjetja, ki naj jih kolektivno obdarijo, seveda po predhodnem dogovoru s pionirskimi starešinskimi sveti na šolah ali s šolskimi odbori.

Doslej so se nekatera podjetja oziroma sindikalne podružnice z razumevanjem odzvale in pripravile darila in to na primer: LPI Podpeč — diapojektor za šolo Podpeč, tovarna „Ilirija“ darilo v vrednosti 10.000 dinarjev za šolo Krvava peč, „Utensilia“ šahe in žoge za šolo „Oskar Kovačič“, Lesna industrija Polhov Gradec pa pohištvo za dve učilnici v vrednosti 150.000 dinarjev in še tla v dveh učilnicah v vrednosti 100.000 dinarjev za šolo v Polhovem Gradcu. Kmetijska zadruga Preserje bo obdarila šolo v svojem kraju, Stavbeno mizarstvo, šolo v Skofljici, Čevljarstvo „Mivka“ šolo Turjak, „Eles“ šolo na Viču, Kmetijska zadruga Velike Lašče kolektivno darilo v vrednosti 120.000 dinarjev šoli Velike Lašče, „Vinocet“ bo bogato obdarila Dom „Malči Beličeve“, Tovarna vijakov je že nakazala 20.000 din za kolektivno darilo vzgojno-varstvenemu zavodu Malči Beličeve, Tehnograd bo uredil predsobo in garderobo v vrtec Kolesija v vrednosti preko 200.000 dinarjev, podjetje „Mercator“ bo obdarilo vrtec v Trnovem, Kmetijska zadruga Dobrova pa bo uredila in opremila delavnico za tehnični pouk šoli Dobrova itd.

Za predšolske otroke in (ponekod tudi za šolske) pripravljajo DPM prireditve s prihodom Dedka Mraza in obdaritvijo v času od 27. do 30. decembra. Največ teh prireditev bo v nedeljo 30. t. m. dopoldne in popoldne. Delavska univerza bo pripravila vrsto barvnih risank in filmov za otroke in bo v tem času obiskovala pionirske odrede, društva in predvajala filme za otroke. S kamero pa bo lahko

prišel tudi Dedek Mraz s spremstvom...

Vzgojno-varstvene ustanove imajo že pripravljene programe za praznovanje Novega leta ves teden pred Novim letom in to s filmi, lutkami, nastopi itd. Na te svoje prireditve pa bodo vabili tudi ostrale otroke, ki sicer niso vključeni v vrtec.

Občinska zveza prijateljev mladine bo skrbela za to, da noben pionirski odred pri tem praznovanju ne bo izpuščen, pa če ravno samo z veseljem ob predvajanju risank in prihodom Dedka Mraza. Veliko pionirjev in cicibanov, zlasti na območju mesta pa se bo udeležilo centralnih proslav v Ljubljani, tako spreveda Dedka Mraza, gledaliških predstav v Soči, Drami, Lutkovem gledališču in v kinu.

A. Zavec

Iz Želimelj

V skladu s sklepom občinske strelske konference in v sodelovanju z občinskim strelskim odborom Vič-Rudnik, je Strelska družina „Kurešček“ v Želimljah prevzela pokroviteljstvo nad šolskimi strelskimi sekcijami v Želimljah, Daljnji vasi in Skofljici. Vse tri sekcije štejejo 55 članov. SD „Kurešček“ je nabavila šolam zračne puške in jim nudila vso pomoč za poživitev strelskega športa. Namen ustanavljanja šolskih strelskih sekcij je predvsem v vzgoji naše mladine v strelskem športu z zračnimi in malokalibrskimi puškami pod nadzorstvom učiteljskega kadra v rednem pouku o telesni vzgoji. Posebna naloga šolskih strelskih sekcij je, da disciplinirano ravna s strelskim orožjem in ne streljajo naših koristnih ptic. Mnogi starši kupujejo svojim otrokom zračne puške za odlični uspeh v šoli, ti pa še niso poučeni o koristnosti ptic, in jih brez usmiljenja streljajo. V nedeljo, dne 9. decembra smo srečali nekega mladega delavca na Turjaku (zaposlen je pri podjetju „Slovenija-cesta“, ki je bahavo pripovedoval, kako strelja ptičke. Srečanje je bilo kaj mučno!

Gradnja vodovoda v Želimljah je kot kaže dokončno odšla v pozabo. Volilci so z zanimanjem spremljali akcijo za gradnjo vodovoda, ves čas, ko je bila ustanovljena posebna komisija. S to akcijo so pričeli letos spomladi

z vso vneto. Izkopali so izvir in ugotovili, da bi bila voda zelo užitna. Mnogo vaščanov je bilo za gradnjo. Na raznih sestankih se je vleklo in vleklo in kot pravijo, so navlekli kup ovir, kjer so baje pomagali občinski možje in vaščani sami, da je vse padlo v vodo, čeprav je ObLO poslal nakazilo za dvig enega vagona cementa. Pred kratkim so to nakazilo poslali nazaj in se zahvalili občini za sodelovanje in za „dobro voljo“.

Nevaren odcep na odseku avtobusne zveze Pijava gorica—Rogovila. Volilci so opozorili pristojne funkcionarje ObLO in Ljubljana-Transport na nevaren odcep na avtobusni cesti, ki pelje od Pijave gorice v Želimlje. Opozorili so na nevarno vožnjo, ki ji pravijo otroci in ostali potniki „Igra s smrtjo“. Občinski možje pravijo, da ni denarnih sredstev, direktor cestnega podjetja okraja Ljubljana, da imajo še slabše in še bolj nevarne ceste, samo „Ljubljana-Transport“ je le dala šoferju še sprevednika. Vprašamo se, kdo bo kriv, ko bo vse skupaj zdrsnilo pod cesto? Iz Želimelj se vozi v šolo okrog 30 otrok, ker ima osemletka samo štiri razrede. Starši pravijo: „Vsak dan s strahom pričakujemo otroke iz šole“.

Ing. M. S.

SVOBODA v Škofljici na novi poti

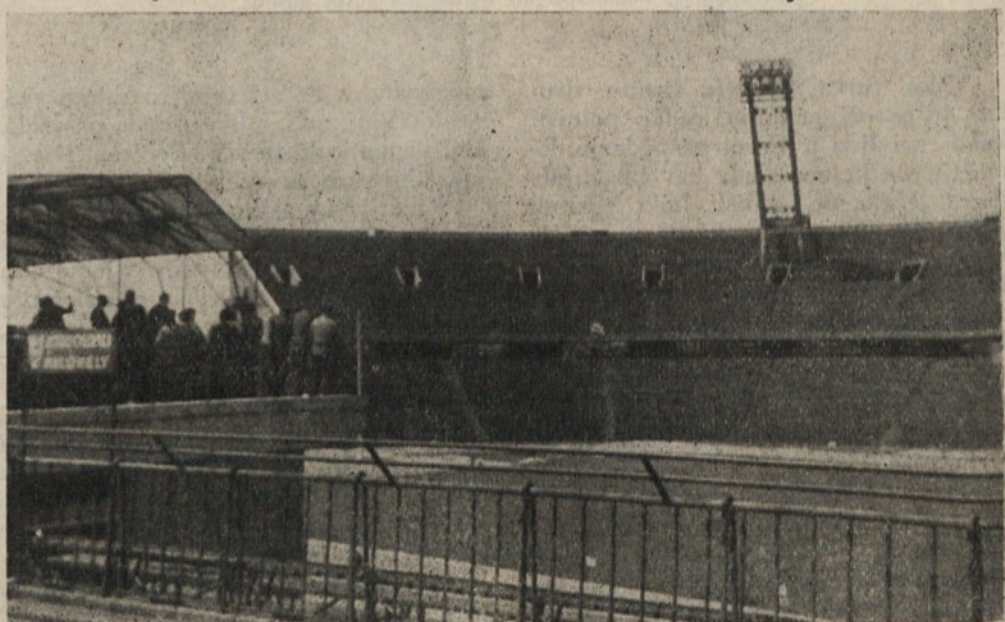
Člani kulturno-prosvetnega društva „Svoboda“ v Skofljici so se konec prejšnjega meseca zbrali na svojem letnem občnem zboru. Slabo vreme je kaj močno vplivalo na udeležbo, ki pa je bila kljub temu kar zadovoljiva. Občni zbor je ponovno potrdil, da je kulturno-prosvetno delo v kraju, močno razgibano. Delo je bilo doslej osredotočeno zgolj le na Skofljico, vendar tudi okoliške vasi ne stojijo pri tem ob strani. Društvo združuje v svoji sredi 140 članov. Ti so več ali manj mlajši ljudje, od katerih v bližnji prihodnosti prav lahko upravičeno precej pričakujemo. V društvenem okviru delujejo: knjižnica, gledališka družina, športna sekcija in kino-amaterski odsek. Pri tem velja pripomniti, da je „Svoboda“ idejni vodja in organizator raznih predavanj, večerne šole, jezikovnih tečajev in podobno. Prek društva deluje še z vsem uspehom Delavska univerza. Samo v lanskem sezoni je društvo organiziralo 37 kino predstav in 11 gostovanj, medtem ko se je domača gledališka družina predstavila z Marinčev komedijo „Poročil se bom s svojo ženo“ in z enodejanko „Mati“. Tudi gostovanja raznih zabavnih ansamblov in ostalih dramskih skupin, so bila bolj ali manj dobro obiskana, kvaliteta izvajanih del pa na kaj zadovoljivi ravni. Pravo nasprotje temu pa so bile kino predstave. Te so slabo obiskane, tako, da so bile društvu bolj v breme kot v korist. Da so bili obiski tako slabi je krivo več ali manj

prav slab kvaliteten izbor predvajanih filmov, ki sicer po svoji tematiki ne sodijo več v kinematografske dvorane, pa čeprav so te namenjene podeželskim ljubiteljem „sedme umetnosti“. Kot kaže si bo kinoamaterski odsek v nov isezoni zagotovil kvalitetnejše filme in s tem upa na boljši obisk, čeprav je Ljubljana tako blizu tega kraja. Skofeljčani si namreč te ali podobne filme ogledajo že v Ljubljani in si tako jasno ne želijo dvojnih filmskih užitkov. Tudi knjižnica je lepo obiskana. Prebranih je bilo kar lepo število knjig. Ljubiteljem leposlovnih del, ki kaj radi posegejo po bogato urejenih krčjižnih policah, je zdaj na razpolago že 500 knjig. Letos so si kupili še 25 novih knjig, kar je sicer malo, vendar je temu vzrok prav gotovo pomanjkanje denarja v društveni blagajni. Vendar tudi tu ni šlo brez novih uspehov in pridobitev. Nabavili so si namreč novo knjižno omaro, seveda pa bi želeli, da bi se ta napolnila z lepimi in koristnimi knjigami, prav s tistimi, po katerih ljudje v teh krajih, največ povprašujejo.

Vedno in povsod poudarjamo, da so za aktivno kulturno-prosvetno delo nadvse potrebni tudi primerni prostori. Teh pa na Skofljici žal ni. V sedanjo dvorano je društvo investiralo milijon dinarjev, popraviti pa bo treba še ostreže, žlebove, pod in še marsikaj. Med svojimi načrti so si zadali še nalogo, da bodo nabavili nove stole in zložljive zavese za oder, skupno z ostalimi množičnimi in društvenimi organizacijami pa bodo morali čimprej pomisliti tudi na ureditev klubske sobe, tega tako potrebnega prostora, ki si ga želijo že dalj časa vsi Skofeljčani. Tudi naloge športne sekcije niso nič manjše od tistih, ki jih imajo vse ostale sekcije. Dograditi bo treba namreč športni park, za njegovo gradnjo pa bo morala imeti glavno besedo prav mladina, ki se bo kasneje lahko izživljala tudi na svojem športnem objektu, ki ga vsa leta nazaj in prav posebej še zdaj, v Skofljici nadvse močno pogrešajo.

Za novo delovno sezono je pripravljeno že marsikaj zanimivega. Dramska skupina je že začela z vajami in se bo predstavila ob prazniku dneva JLA. Se danes, in ne jutri, pa bo treba urediti še kup tako drobnih stvari, ki drobijo dejavnost „Svobode“. V prvi vrsti bo treba poskrbeti vsaj za tista finančna sredstva, s katerimi bi lahko krepko stopili na noge. V prihodnje bo treba iskati tudi tesnejših stikov z Občinsko zvezo Svobod in prosvetnih društev, saj je prav dosedanja praksa lepo pokazala, da brez skupnega sodelovanja ni bilo tistih sadov, ki so jih pričakovali člani društva in vsi tisti, ki jim je razvoj in razmah kulturno-prosvetnega dela še posebej pri srcu. Slej ko prej bo treba misliti tudi na ki so vrsto let vodili društvo, danes ali jutri nove in sposobnejše kadre, saj bodo veterani, prepustili me ta mlajšim, ki naj bi nadaljevali bogato tradicijo kulturnega izživljanja v škofeljskem predelu. Društvo si želi med drugim, tudi gostovanje poklicnih gledaliških ansamblov, ki naj bi bila pogostejša, saj vlada za njih kaj veliko zanimanje med ljudmi tod okrog in v okoliških krajih.

Lojze Habjan

Naš sodelavec Jože Mesarič je med bivanjem na Madžarskem obiskal tudi znameniti Nep-stadion

Leto uspehov je za nami

Kot povsod drugje, tako tudi v športu sklepamo račune za minulo leto. Če sam pogled naokoli nam pokaže, da naši športniki letos niso držali križem rok (in nog), ter so se prav uspešno udeleževali. Prizorišča njihovih nastopov so bila kaj različna: nekateri so se merili na svetovnem prvenstvu, drugi so se trudili po zveznih in republiških igriščih, nič koliko pa se jih je „preganjalo“ po domačih travnikih. Seveda lahko o večjih uspehih govorimo le pri prvih dveh skupinah. In niso nas razočarali. Ni majhna čast vrniti se v domači kraj z zlato značko s svetovnega prvenstva, kot sta se strelca Vrbinc in Mikolič, pa spet uvrstitev med osem najboljših rokometnih ekip v državi — rokometni Krima, in končno še uspeli nastopi naših nogometnih zastopnikov v SNL — Odred-Krima in Svobode ter še mnogi uspehi drugih športnikov — balinarjev, atletov in tako dalje in tako dalje. Ob vsem tem pa nam je zelo težko, ko moramo tudi pri polaganju letnega obračuna uspehov, omeniti postavko — materialna sredstva. Prav gotovo. Ta so bila namreč v mnogih primerih vzrok, da ni še večjih uspehov, da so mnogi prenehali z delom, in da mladina mnogokje nima prav nobene možnosti pravega športnega življenja. Da pa ne bi samo mi polnili stolpcev s temi stvarmi, smo se obrnili na nekatere naše športnike, katerih moštva so letos uspešno nastopala. Zal nam je, da nismo utegnili „ujeti“ oba naša reprezentanta — strelca, no, pa saj sta že mnogo povedala o svojih mnenjih in vtisih. Zato naj spregovorijo še drugi. Viktorju Torkarju (NK Svoboda), Antonu Domniku (TVD Partizan Krim) in Jožetu Kržinu (NK Odred-Krim) smo zastavili po pet vprašanj:

Domnik

1. Kako ocenjuješ delo in uspehe vašega moštva v preteklem letu?
2. Kako si zadovoljen s svojim udeleževanjem?
3. Kaj pričakuješ od tekmovanj v prihodnjem letu?
4. In tvoja osebna želja v letu 1963?
5. In morda nam poveš še svoje mnenje o našem občinskem glasilu?

21-letnega Viktorja Torkarja, levega branilca nogometašev Svobode, smo pobarali kar na fakulteti. Ni bil preveč zgovoren. Toda kljub temu nam je na naša vprašanja rade volje odgovoril.

„Pogled na razpredelnico jesenskega dela slovenske lige bi verjetno marsikoga razočaral. Mi pa smo z nastopi in z delom v letošnjem letu kar zadovoljni. Z rednimi treningi in voljo smo se spomladaj prebili na prvo mesto v podzvezni ligi, potem pa še preko kvalifikacij v elitno republiško ligo. To je tudi bil naš letošnji cilj. V ligi smo se torej znašli kot novinci in zato ne sme biti deseto mesto za nas nikakršen neuspeh. Pripomniti moram, da bi bil naš uspeh lahko večji, če ne bi izgubili nekaj sigarnih točk, pomembno pa je tudi to, da smo doma izgubili le eno tekmo. Za kaj uspešno sezono nismo zaslužni le mi igralci, ampak tudi funkcionarji in seveda trener Polde Hacler.“

„Mislim, da sem igral povprečno. Upam pa, da bom z rednim treningom in z večjimi izkušnjami že spomladaj lahko nastopal z večjo sigurnostjo.“

„Prepričan sem, da se bomo spomladaj borili za višje mesto v ligi in da sigurno ne bomo izpadli. Seveda moramo zato, čim bolj izkoristiti zimski premor.“

„Da bi izdelal letnik na fakulteti ter da bi se čimbolje odrezal pri nogometu.“

„Zadnje čase se je zelo popravil, posebno pa me veseli, da se ukvarja tudi s športnimi problemi. Menim, da boste morali v bodoče posvetiti več pozornosti problemom razvoja športa in splošne rekreacije v naši občini.“

Kot drugega pa smo izbrali najboljšega strelca v slovenski rokometni ligi in odličnega rokometša Antona Domnika, člana Partizan-Krima. Povedal nam je tole:

Kržin

„Moram reči, da je naše moštvo nastopalo v preteklem letu zelo uspešno. Osvojili smo naslov slovenskega prvaka, sedaj pa smo z velikimi upi za še višje mesto, na tretjem mestu. Poleg tega smo se visoko uvrstili v tekmovanju za jugoslovanski pokal. Pri tem moram pripomniti, da so se razmere v našem društvu močno izboljšale s prihodom novega predsednika tov. Webra in tehničnega vodje tov. Kogovška.“

„Povedati moram, da letos nisem bil v zelo dobri formi. Da sem postal najboljši strelca v ligi, je velika zasluga mojih soigralcev, ki so mi pri tem izdatno pomagali. Vendar sem mnenja, da človek ne more vedno blesteti.“

„Pričakujem, da se bomo uvrstili na vrh ali vsaj pod njim. Za to bomo morali še dobro vaditi in upam, da bom tudi kot trener lahko zadovoljen drugo leto ob tem času.“

„Da bi srečno ‚vozil‘ v zakonu, v kategoriji bom prav kmalu zajadral.“

„Nimam priložnosti, da bi vaš list večkrat prebiral, toda kakor sodim po zadnji številki, moram reči, da ni tako slab. Če ga boste še popestrili, kar pa je za lokalni časopis precej težko, in se bolj razpisali o različnih problemih in seveda tudi o uspehih, bo pa še boljši.“

Kot zadnjo žrtev smo si izbrali nogometaša Odred-Krima Jožeta Kržina. Če smo prej izbrali levega, smo sedaj desnega branilca. Ta, 22-letni športnik nam je zaupal tole:

„Vodstvo kluba je preko sedanjih izkušenj prišlo do spoznanja, da gre brez denarja vse v neperspektivno žongliranje premagovanja. Brez dohodkov bo vsa dejavnost zvedenela, vendar pa imamo v tem pogledu kaj pesimistično perspektivo. Igralci so subjektivni faktor, ki pa je na zahtevo po afirmaciji in napredku športne kvalitete absolutno izpostavljen objektivnim činiteljem. Ne smemo se pritoževati nad njihovo nekompletnostjo, če delujejo v razmerah pomanjkanja.“

„To je vprašanje, na katerega mi je skoraj neprijetno odgovarjati, in se pred menoj venomer pojavlja problem: šola — šport. Zato sem mnenja, da bi se moral svoje forme v preteklem letu glede na zadržanost pri študiju kar sramovati. Če pa to objektivno razumevam (mujna odsotnost od treninga in povrh še poškodba), vendarle ne pomeni popolnega neuspeha.“

„Prepričan sem, da bo naše moštvo v prihodnjem letu dosegalo vsaj take uspehe kot jih je do sedaj. Seveda pa je pri tem vezano še nekaj: namreč obstoj kluba, česar ne more trenutno nihče zagotoviti.“

„Vprašanje je zelo splošno! Vendar zakaj tako mystificiranje? To je napihovanje vulgare prozaičnosti do višin izmišljenega boga, ki naj odpušča kar smo slabega in grdega storili v starem letu. Obračun z delom vrši življenje vsak dan; torej ne vem kaj naj bi si za Novo leto želel, na kar itak vsak dan mislim. Kar se tiče športa pa želim čimvečji napredek jugoslovanskega športa nasploh.“

„Se sreča, da mi vprašanje ni bila zastavljeno pred nekaj meseci, ko bi lahko odgovoril, da časopisa sploh ne poznam. List namreč poraja skrajno nezainteresiranost našega prebivalstva. Program bi moral biti poprešen in razširjen. Sportna stran pa je kljub

temu naredila name prav prijeten vtis s svojo resno športno konstruktivnostjo.“

Iz vseh teh odgovorov lahko posnamemo, da so naši športniki v glavnem tudi sami zadovoljni z udeleževanjem v preteklem letu. To pa tudi nekaj pomeni. Predvsem jim to daje pobude za delo v letu 1963. Zelimo pa jim, da bi se njihove želje izpolnile in da bi delali v novem letu tudi v boljših materialnih pogojih.

Ob zaključku leta jim prav lepo čestitamo. Obenem pa tudi obljublamo, da bomo upoštevali njihova mnenja o našem listu.

Slavko Juvanc

Šele pred dobrim tednom so se nogometaši poslovili z zelenih pravokotnikov. Igralci Odred-Krima so v republiškem finalu za Jugocup podlegli Olimpiji (0:2) in tako zaključili kljub velikim materialnim težavam letošnjo sezono z lepimi uspehi.

T. T. L. TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA • zadovolji vsakega kadilca

CIGARETE CIGARE TOBAK

UŽITEK

Srečno 1963!

Srečno novo leto 1963

COSMOS

inozemska zastopstva
Ljubljana, celovška 34

zaslopanje domačih in inozemskih tovarn

konsignacijska skladišča

sernisna služba za motorna vozila

ALFA ROMEO - RENAULT - SPICA -
ANSALDO FOSSATI - BERTOJA

Ljubljanske opekarne

LJUBLJANA, BOKALSKA 18

s svojimi obrati:

„OPEKA“ „INDOP“
„PRAGA“ „VIC“
„BRDO“

Kmetijska
zadruga

„MOKERC“

Ig pri Ljubljani

PODJETJE

Inžinerski biro-Elektroprojekt

LJUBLJANA, HAJDRIHOVA 4

želi vsem svojim delovnim ljudem
uspehov polno
NOVO LETO 1963!

ELES

Ljubljana

ELEKTROGOSPODARSKA
SKUPNOST
SLOVENIJE

s svojimi podjetji za proizvodnjo
električne energije,

Elektroprenosom,

Toplarno Ljubljana v gradnji
in upravo v Ljubljani, želi

SREČNO IN USPEŠNO
NOVO LETO

vsem svojim sodelavcem in
odjemalcem električne energije!

Kmetijska zadruga

DOBROVA PRI LJUBLJANI

s madjarskim obratom
BABNA GORA, HRUSEVO,
z živinorejskim obratom
BREZOVICO
in z gozdarskim obratom
DOBROVA

želi vsem očanom

uspehov polno
novo leto 1963!

PODJETJE ZA PRENOS
ELEKTRICNE
ENERGIJE

„Elektroprenos,“

LJUBLJANA, HAJDRIHOVA 2

z ekonomskimi enotami:

obrat Vevče, Laško, Pekre in
Divača, služba zvez,
elektro-mehanična
delavnica Laško
in uprava

Tovarna Vijakov

LJUBLJANA,
TOMAŽIČEVA 2

izdeluje in nudi

vijake za kovine,

za les in za pločevino

(kniping), kakor tudi razne

specialne vijake po

individualnih naročilih.

CENE KONKURENCNE!

mercator

LJUBLJANA • JUGOSLAVIJA
VELETRGOVINA IMPORT EXPORT

kollektiv
VELETRGOVINE

LJUBLJANA, ASKERLEVA 3

s poslovnimi enotami:

„ARTA“,
Luče ob Savinji;

„EMONA“,
Ljubljana, Borštnikov trg 3;

„GRMADA“,
Ljubljana, Celovška 43;

„JELKA“,
Gornji Grad;

„HRANA“,
Ljubljana, Gerbičeva 7;

„LITIJA“,
Litija, Valvazorjev trg 10;

„LOGATEC“,
Dolenji Logatec 27;

„ROZNIK“,
Ljubljana, Titova 18;

„POLJE“,
Polje 70;

„STRAZA“,
Gornja Straža pri Novem mestu;

„SPECERIJA“,
Ljubljana, Prisojna ulica 7.